

Uredništvo : uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004
Mesečna naročnina 18 lir, za inostranstvo 31.50 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za inserate. — Izključno zastopstvo : — Vase in Italije in inozemstva : — CIP S. A. Milano.
Rekopisov se vrne samo.

SLOVENE

MAREC 1944

9

CETRTEK

Weiterhin harte Kämpfe im Osten

In drei Tagen 357 Sowjetpanzer im Südschnitt vernichtet Durchbruchversuche an der Autobahn Smolensk—Orscha zerschlagen - Erneuter Terrorangriff auf Rom

Aus dem Führerhauptquartier, 8. III. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Südwestlich Kriwoi Rog dauern die erbitterten Kämpfe mit den in unsere Linien eingebrochenen starken feindlichen Kräften an. Eigene Infanterie- und Panzerverbände zerschlugen westlich Kriwoi Rog in wuchtigen Gegenangriffen feindliche Kampfgruppen und nahmen vorübergehend verloren gegangene Stellungen wieder.

Westlich Kirowograd traten die Bolschewiken nach heftiger Artillerievorbereitung wieder zum Angriff an. Sie wurden unter hohen blutigen Verlusten zurückgeschlagen.

Im Raum von Swenigorodka und Schepetowka—Jampol stehen unsere Truppen weiter in schweren wechsellöbigen Kämpfen. In den letzten drei Tagen wurden 357 feindliche Panzer vernichtet.

Zwischen Beresina u. dem Dnjepr scheiterten erneute Angriffe der Sowjets.

An der Autobahn Smolensk—Orscha wurden auch gestern wieder alle Durchbruchversuche mehrerer sowjetischer Divisionen mit hervorragender Unterstützung unserer Schlachtflieger vor unseren Stellungen zerschlagen. Tausende von Toten liegen vor unseren Linien.

Im Nordteil der Ostfront griff der Feind in mehreren Abschnitten vergeblich an. Bei Narwa machten unsere Gegenangriffe trotz zähen feindlichen Widerstandes weitere Fortschritte. Bewegungen und Bereitstellungen der Bolschewiken wurden durch Artilleriefeuer zerschlagen.

Bei den Abwehrkämpfen im mittleren Frontabschnitt hat sich die mittelmittelrheinische 197. Infanteriedivision unter Führung des Generalmajors Woessner besonders bewährt.

In Italien kam es auch gestern zu keinen Kampfhandlungen von Bedeutung. Fernkampfbatterien bekämpften Schiffsziele im Raum von Nettuno und schossen einen feindlichen Frachter in Brand.

Nordamerikanische Flugzeuge griffen erneut Rom und andere Städte in Mittelitalien an. In einigen Stadtteilen von Rom entstanden Schäden. Unsere Jäger schossen dort und vor der südfranzösischen Küste neun feindliche Flugzeuge ab.

Einige feindliche Störflugzeuge waren in der vergangenen Nacht Bomben auf Orte in Westdeutschland.

Nad 25% uporabljanih bombnikov uničenih

Berlin, 7. marca. Velike izgube ameriških bombnikov pri strahovalnem napadu na Berlin so potrdile ameriškim letalstvu, da takšni strahovalni napadi niso zgolj lep sprehod, kakor so to hoteli prikazati židovski Rooseveltovi agitatorji ameriškim pilotom. Skupno znašajo ameriške izgube pri strahovalnem napadu v ponedeljek nad 25% uporabljanih bombnikov.

Ostrina boja in visoke izgube dokazujejo tudi angleški glasovi k temu dnevnemu napadu na Berlin. Tako je na primer večeraj zjutraj javil londonski radio: »Da so prispeli do Berlina, so morali bombniki in lovci prestati enega najdrhtejših letalskih bojev v tej vojni. Nemški lovci so napadli ameriške bombnike že na obali in jih spremljali vso pot. Cele

jate so se vrgle z vseh smeri na ameriške oddelke. Še več lovcev je delovalo nad prestolnico. Letalska zavora je bila ogromna. Ameriški lovci, ki so ščitili bombnike, so bili vso pot zapleteni v hude letalske spopade.«

V neki poznejši oddaji iz Londona je pripomnil angleški poročevalec Cadett: »Nič ne more in noče zatrjevati, da so bile ameriške izgube pri večerajšnjem napadu majhne.«

»Exchange Telegraph« poroča: »Letalski boji, ki vse dosedanje boje stavljajo v senco, so besneli nad celino, ko se je dvignilo na stotine nemških lovcev, da ovirajo ameriškim bombnikom pot v Berlin. Vsa poročila pilotov soglašajo, da so se Nemci borili z izredno večšino in žilavostjo.«

Slepična ofenziva proti Finski

Pod tem naslovom priobčuje »Völkischer Beobachter« naslednji članek:

Berlin, 7. marca. Ze nekaj dni skušajo boljševiki v Stockholmu na veliko potegniti Finsko s slepičnimi manevri iz vojne in jo pridobiti za sovjetsko vladu. Gre za najnovejši Kremljev trik, ki je bil skupno dogovorjen z Anglijo in Amerikanci, da bi sedaj politično dosegel ono, kar Sovjetom vojaško v dveh letih vojne doslej ni uspelo. Po poročilih iz Stockholma, ki jih potrjujeja Helsinkii in Moskva, se je sovjetska vlada poslužila finskih posredovalcev, da bi pregovorili Finsko h kapitulaciji in jo tako praktično dovedli do samomora. Fince so bili sporočeni pogoj, po katerih izpolnitvi bi se Sovjeti z njimi pogajali o miru v Moskvi. Gre za naslednje pogoje: prelom odnošajev z Nemčijo, »interniranje« v Finski se nahajajočih nemških čet »s pomočjo« rdeče vojske, ki naj jo v ta namen Finci spustijo v državo, umaknitev finskih čet na prisilno mejo iz leta 1940., enostranska izpostavitve sovjetskih vojnih ujetnikov in civilnih internirancev ter končno privolitve finske vlade, da prične v Moskvi »pogajanje« o demobilizaciji finske vojske in plačilu reparacij ter o bodočnosti ozemlja Petsamo.

Prava vsebina teh predlogov je: Finska naj bo uničena in naj postane plen boljševizma. V Londonu in Washingtonu skušajo z vsemi talumidičnimi umetnostmi narediti iz tega »milost« in »širokosečnost«, ter izjavljajo z naperjenim samokresom Fince, da bi morali to sprejeti brez ugovora. Sicer pa sta Churchill in Roosevelt že itak v Teheranu dokončno izročila Finsko Stalinu ter sedaj igrata samo nesramno in hinavsko igro ter hočeta prikazati, da je Moskva samo zaradi njunega vpliva predlagala tako »ugodne« pogoje, ki pa naj v resnici pripeljejo Finsko na pot uničenja.

Brezprimerna nesramnost je, če govori Stalin v svojih pogojih o »interniranju« nemških čet na Finskem. Kakemu podkupljivemu možu Badoglijevega kova bi že lahko pripisali kaj takega, da bi izdal svoje brate v orožju in jih izročil sovražniku. Toda tam se je dovolj hitro izkazalo, da ni bilo mogoče tega izpeljati. Nemški vojniki so zadnji, ki se dajo »internirati«. Kajpak tudi Stalin to točno ve. On stavlja ta nemogoč pogoj samo zato, da bi lahko vkorakal na Finsko. Kajti, kaj bi pomenili štirje milijoni Fincev po njih razorožitvi in zasedbi najvažnejših ključnih postojank v državi? Hipoma bi jih doletela ista usoda kot baltske države leta 1940. In vendar so te države tedaj storile vse, da bi zadovoljile Kremlj. Finskemu narodu pa Stalin ne bo pozabil, da je dvakrat zagrabil za orožje, da se upre boljševiški tiraniji. Leta 1939, so Sovjeti odgnali iz vzhodne Finske dva milijona Poljakov, ki so medtem izginili. Prav tako so postopali z baltskimi narodi. V prisilnih delovnih taboriščih Sovjetske zveze je živih pokopanih 12 milijonov ljudi. Ali lahko obstoja še najmanjši dvom, kaj čaka finski štirimilijonski narod, če se izroči Moskvi z zvezanimi rokami?

Angleška križarka potopljena

Stockholm. Angleška admiraliteta v Londonu priznava izgubo lahke angleške križarke »Penelope«.

Lahka križarka »Penelope« je izpodrivala 5270 ton vode in je imela bržino 32,2 vozlov. Njena mirnodobska posadka je štela 450 mož. Gre za šele v l. 1933-1936 zgrajeno vojno ladjo, ki je bila med drugim oborožena s šestimi 15,2 cm in osmimi 10,2 cm topovi.

Ustaško zborovanje v Zagrebu

Zagreb, 7. marca. Na ogromnem zborovanju ustaškega pokreta, ki se ga je med drugimi udeležil tudi ministrski predsednik dr. Mandić, so vsi govorniki energično protestirali proti angloameriškim strahovalnim napadom na hrvatsko ozemlje. Dr. Musa je poudaril, da hrvaški narod po vsem svojem bistvu, svoji vzgoji in svojem svetovnem naziranju ni šele od danes nasprotnik boljševizma. Angleški ministrski predsednik je sam priznal, da londonski plutokrati podpirajo komunistične tolpe v Hrvatski. Te sramote se ne bodo angleški mogotej nikoli mogli oprati.

Vodja propagandnega oddelka prof. Crljen je izrečno ugotovil, da so vsi angloameriški napadi na hrvatsko ozemlje zgolj strahovalni in ne zasledujejo nikakih vojaških ciljev. Strahovanje pa ne bo moglo nikoli ukloniti hrvatskega naroda.

Argentina noče postati druga Indija

Tokio, 7. marca. Poskus, da bi naredili iz Argentine in ostalih južnoameriških držav »drugo Indijo«, se utegne smatrati kot spodletel, kakor izjavljajo tukajšnji politični krogi v zvezi s prelomnim diplomatskim odnošajem Amerike in Anglije z Argentino. Pri tem Amerikancem tudi nič ni pomagalo, da so skušali doseči ta cilj pod krinko »dobre politike sosedstva ali vseamerištv«. Amerikancem je bil trn v peti, da je Argentina navzlic prelomu odnošajev z osnimi silami vsaj poskusila ohraniti svojo suverenost in svobodo. Posebno pa se bo za Anglijo šele moralo izkazati, ali ni sedanja poostreitev odnošajev z Argentino prav dvorezen meč, kajti Argentina predstavlja še vedno prav važnega dobavitelja živil in raznih drugih surovin.

Napad na polkovnika Masalovića

Beograd, 8. marca. Policijsko predsedstvo objavlja, da je bil šef kabineta ministrskega predsednika polkovnik Miloš Masalović danes zjutraj ob 8 ustrelen na vogalu Branicevske ulice in Ulice kralja Tomislava, ko je šel v svoj urad. Preiskava o atentatu je v teku.

Izjalovljen napad na Toulon

Berlin, 8. marca. V Sredozemlju so izgubili Angloamerikanci 7. marca 8 letal in sicer 2 štirimotorna bombnika in dva lovca pri izjalovljenem napadu svojih bombniških oddelkov na južnofrancosko pristaniško mesto Toulon, 4 lovce pa nad italijanskim bojiščem.

Stalin hoče uničiti Beloruse

Zanimivo Stalinovo tajno povelje za prisilno rekrutacijo mož, deportacijo žensk in prisilni odgon otrok iz Bele Rusije

Minsk, 8. marca. Kako usodo so sovjetski oblastniki namenili malim narodom, lahko najbolje spoznamo iz načrta, ki ga ima Stalin z beloruskim narodom po ponovni osvojitvi tega ozemlja. V bojih na vzhodnem bojišču prebegli stotnik sovjetske armade Igor Kapor je o tem na podlagi svojih lastnih opažanj in pa nekoga Stalinovega tajnega povelja govoril v Minsku zbranimu prebivalstvu. To tajno Stalinovo povelje načelniku političnega oddelka v štabu beloruske fronte generalnemu majorju Lačevu vsebuje v 4 točkah načrt za popolno uničenje beloruskega naroda.

Stalin namreč predvideva takojšnjo rekrutacijo vseh Belorusev v starosti od 15 do 55 let v sovjetsko armado, kjer naj bi bili dodeljeni kazenskim četam. Ostalo za delo sposobno civilno prebivalstvo, večinoma žene, bodo prisilno mobilizirali ter jih uporabili za obnovitvena dela na doneškem področju. Matere bodo ločili od njihovih otrok. Vsi otroci bodo prišli v posebna vzgojevališča, ki bodo skrbela, da jih bodo vzgojila v komunističnem duhu. Izvedbo posameznih ukrepov naj določi predsednik sveta ljudskih komisarjev Beloruske republike Ponomarenko skupno z oddelki vojaških štabov.

Za izvedbo tega povelja se je Ponomarenko večkrat mudil v štabu belo-

Še vedno hudi boji na vzhodu

Na južnem odseku v treh dneh uničenih 357 sovjetskih oklepnikov - Prodorni poskusi ob avtomobilski cesti Smolensk—Orša razbiti - Nov strahovalni napad na Rim

Führerjev glavni stan, 8. marca DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Jugozahodno od Krivega Roga se nadaljujejo ogorčene borbe s sovražnikovimi silami, ki so vdrle v naše črte. Naši pehotni in oklepniki oddelki so zahodno od Krivega Roga razbili s silovitimi protinapadi sovražnikove bojne skupine ter ponovno zavzeli mnogore izgubljene položaje.

Zahodno od Kirovega grada so boljševiki po siloviti topniški pripravi zopet prešli v napad. Z velikimi krvavimi izgubami so bili odbiti. Na prostoru Savenigorodke in Šepetovke—Jampola so naše čete še vedno v težkih izprememb polnih bojih. V zadnjih treh dneh je bilo uničenih 357 sovražnikovih oklepnikov.

Med Berežino in Dujeptom so se izjalovili ponovni sovjetski napadi.

Ob avtomobilski cesti Smolensk—Orša so bili tudi večeraj ponovno ob odlični podpori naših bojnih letalcev pred našimi postojankami razbiti vsi prodorni poskusi več sovjetskih

divizij. Tisoči mrtvih leže pred našimi črtami.

Na severnem delu vzhodnega bojišča je sovražnik zaman napadal na več odsekih. Pri Narvi so naši protinapadi navzlic žilavemu sovražnemu odporu nadalje napredovali. S topniškim ognjem so bila razbita premikanja in izhodiščne postojanke boljševikov.

Pri obrambnih bojih na srednjem odseku bojišča se je posebno izkazala srednjerenska 197. pehotna divizija pod poveljstvom gener. majorja Woessnerja.

V Italiji tudi večeraj ni bilo nikakih bolj pomembnih bojev. Daljnostrelne baterije so obstreljevale ladijske cilje na prostoru Nettuna in s strelji zažgale nek sovražni tovarni parnik.

Severnoameriška letala so ponovno napadla Rim in druga mesta v Srednji Italiji. V nekaterih mestnih predelih Rima je nastala škoda. Naši lovci so nad Rimom in pred južno-francosko obalo sestrelili 9 sovražnih letal.

Nekaj sovražnikovih motornih letal je vrglo v pretekli noči bombe na kraje v zapadni Nemčiji.

Nov strahovalni napad na Rim

Žrtve še ni mogoče ugotoviti. Še pred tem v dveh valovih izvedenim napadom, so sovražni letalci okrog 9 zjutraj s strojnišnim ognjem napadli Primaport, kakih 10 km severno od Rima ob Via Minijii, ki pa ni povzročil nikake škode.

kupiti v Ameriki strojev, tovarn in železniskega materiala za najmanj 750 milijonov dolarjev. Te nakupe bo morala nadaljevati kakih deset let, ako bo hotela obnoviti svoje ogromne pokrajine, ki jih je opustošila vojna. Nato bo Sovjetska zveza rabila najmanj petdeset let, da bo zgradila svojo lastno industrijo ter zagotovila svoji državi moderen življenjski standard (!). Vse potrebščine za to bo morala dobiti večinoma iz Združenih držav. Tudi Kitajska bo velik ameriški odjemalec.

Hopkins nadaljuje, da ljudje vedno govorijo o »angleški konkurenciji«. Toda, prvič je v interesu Anglije, da se z Združenimi državami sporazume in drugič ameriška vlada nima namena, da bi opustila svoja vojaška in civilna oporišča po vsem svetu. Poleg tega je Anglija trudna in zelo zbita. Ni si dobro opomogla od prve svetovne vojne, ko se je že pričela druga. Anglija je otok s tovarnami, za katere mora dobivati surovine od zunaj (!), poleg tega je nemško letalstvo razbilo mnogo tovarn. Ne moremo si misliti, da bi Anglija imela »kakršne koli ambicije«, zlasti še v svetu, v katerem ni več mogoče zadrževati štejeje narodov po samoodločitvi. Anglija ne more več obvladati svetovne trgovine.

Sedaj, ko so se revni narodi na vsem svetu — očitno misli Indijo — pričeli gibati pod vodstvom Združenih držav ter stremeti k blagostanju, Anglija ne more zadovoljiti potreb teh narodov (!). Ako potrebuje Anglija za svojo trgovino ladje, ji bomo ladje posodili (!), nikakor pa jih ne bomo prodali (!).

V splošnem pa bo treba ves svet zopet obnoviti in zato potrebno gradivo bodo morale dobaviti Združene države. One bodo za te dobave zahtevale toliko gotovine, kolikor ji bodo mogle stranke plačati. Ostanek bodo morale plačevati obročno in z visokimi obrestmi. Naravno je, da bodo zahtevale »primerno« varstvo za vsa plačila. Kdor bo hotel v Ameriki kupiti blago na kredit, bo moral jamčiti, da ameriški interesi v njegovi državi ne bodo prišli nekoga dne ob veljavo. Posojila se bodo smela dajati le za nakupe v Združenih državah. Tako bo ameriška vlada nadzorovala gospodarstvo in kapital v njunih odnosih z inozemstvom. To bo pravo »sodelovanje«, s pomočjo katerega bo mogoče svetu vrniti njegov mir.

Tako si torej predstavljajo ameriški židje »mir« in »sodelovanje« kot trgovci vsega sveta, ki mu bodo poljubno lahko narekovali cene in ki mu bodo lahko odgnili blago, ako ne bo plezal po njihovi židovski piščalki. Evropa in Vzhodna Azija vsekakor ne bosta storili Wallstreetu tega veselja.

Helsinkii, 8. marca. V finskem parlamentu, ki se je sestel v torek na enourno plenarno sejo, je njegov predsednik Hackzell v kratkem govoru proslavil zasluge umrlega starostnega predsednika Swinhufvuda.

Zeneva, 8. marca. V raznih mestih francoskega Maroka so se pojavili sletski napisi, ki so protestirali, da muslimansko prebivalstvo ne dobi toliko živil kot Evropejci.

Adana, 8. marca. Egiptovski časopis »Ahran« piše: »Palestina ni bila nikdar židovska. Židje so jo zavzeli in uropali prvotnim prebivalcem leta 1100 pr. Kr., nato je ostala židovska država do leta 930 pred Kristusom, torej 170 let. Kaj je sedaj pravično, ali naj tamkaj vladajo oni, ki žive v deželi že 14. stoletij, ali pa oni, ki so jo osvojili 1000 let pred Kristusovim rojstvom.

Wallstreet razkriva svoje načrte

Senzacionalna izjava Harryja Hopkinsa

Zeneva, 8. marca. Ameriški časopis »American Magazine« objavlja senzacionalen članek Rooseveltovega najožjeja sodelavca Harryja Hopkinsa. Ljet, ki je zapisal v svojem uvodu, da je to »najnasnejša formulacija severoameriških vojnih ciljev, kar jih je doslej podala Bela hiša«, je zadel s tem žebeli na glavo, kajti nikdar doslej ni wallstreetški imperalizem tako jasno razkril svojih načrtov svetovnega gospodarstva, nikdar ni svojih poslovnih koristi označil imenoma in nikdar ni bolj brutalno odpravil z dnevnega reda svojega britanskega »zaveznika« kot sedaj.

Hopkins uvodoma ugotavlja, da je popolnoma jasno, da bodo Združene ameriške države izšle iz vojne kot »najbogatejši in najmočnejši narod na svetu«. Ko bo vojna končana, bo od vseh veselel ostalo le ozemlje Združenih ameriških držav nedotaknjeno ter bodo razpolagale z največjo vojno in trgovsko mornarico na svetu. Imele bodo tudi več letal kot kateri koli drug narod. Zato se sodelovanja z drugimi narodi ni treba bati, tudi ne sodelovanja s Sovjeti, kajti z njimi bo mogoče sklepati »sijajne posle«. Ze v prvem letu po vojni bo morala Sovjetska zveza

Moč nemške protiletalske obrambe

Berlin, 7. marca. DNB. Od prvega poskusa ameriških letalskih sil v oktobru 1943, da s večjimi bombniškimi oddelki podnevi prodrejo globlje v Nemčijo, se stalno kaže vedno večji razvoj, izboljšanje in ojačanje vseh sil nemške letalske obrambe.

Ko je pri tedanjem napadu na mesto Schweinfurt nemški letalsko-obrambni silam prvič uspelo popolnoma razpršiti severoameriške oddelke in uničiti 121 sovražnih letal, so vodili ameriški in angleški politiki poskušali vse, da bi prikazali to katastrofalno izgubo bombnikov kot nekako izjemno pojavo.

Po tem napadu so Nemci pogosto opazili, da išče angleško in ameriško letalsko vojno vodstvo poti in sredstva, kako bi premagalo že tedaj izredno učinkovite in uspešne nemške obrambe. Angleško letalstvo je pričelo izvajati svoje nočne strahovalne napade izključno ob najslabšem vremenu, ki naj bi ovrnilo močne posege nemških nočnih lovcev. Prav tako pa so Amerikanci prihajali nad Nemčijo samo pri strnjeni oblačni odeji ter posebno zadnje čase preskušali načelo dvojnega napada, pri katerem so nočni bombniški oddelki istočasno delovali z juga in severa proti nameravanemu cilju.

Pri zadnjih dnevnih napadih so prileteli ameriški bombniki v zaščiti lovcev, ki naj bi prestregli napade nemških lovcev in rušilcev. S tem naj bi se zmanjšale vedno bolj naraščajoče izgube bombnikov in njih specialnih posadk na znošno mero. Ogromne letalske bitke — posebno v drugi polovici meseca februarja — pa tudi tej novi metodi ameriške letalske vojne proti Nemčiji niso prinesle uspeha. Močna sovražna lovska zaščita namreč ni mogla ovrniti napadov na bombnike.

To posebno potrjujejo številke se-

streljenih bombnikov v razmerju z uničenimi spremljevalnimi lovci. Dne 21. februarja je bilo sestreljenih 25 bombnikov in 8 lovcev, dne 22. februarja 101 bombnik in 23 lovcev, dne 23. februarja 42 bombnikov in 3 lovci, dne 24. februarja 143 bombnikov in 23 lovcev, dne 25. februarja 102 bombniki in 4 lovci, dne 3. marca 21 bombnikov in nič lovcev, dne 4. marca 21 bombnikov in 20 lovcev.

Napad ameriškega letalstva na Berlin v ponedeljek popoldne kaže isto sliko, kajti po dosedanjih poročilih je bilo sestreljenih skupno 140 ameriških letal, od tega ponovno 118 štirimotornih bombnikov. S tem izidom pa stoji ameriško letalsko vojno vodstvo pred dejstvom izjalovljenja vseh dosedanjih poskusov, da bi z lovci zmanjšali izgube bombnikov. Obenem pa je to tudi najboljši dokaz za veliko zmoglost nemških lovcev in rušilcev, ki so se neglede na sovražnikove lovske oddelke vedno znova metali med bombniške oddelke in jih zbijali na tla. Ob višku »berlinske letalske bitke«, kakor označuje zavezniška agitacija ponedeljkov dnevi napad na prestolnico Nemčije, so oddelki nemških lovcev in rušilcev skupno s kopensko protiletalsko obrambo pred vsem svetom jasno dokazali svojo sedanjo moč. Le deli oddelkov so dosegli mestno področje Berlina. Bombe je sovražnik prišlo odrgel večinoma kar na slepo srečo. Požare, ki so zaradi odmeta fosfornih in zažigalnih bomb nastali v stanovanjskih predelih prestolnice, so večinoma takoj omejili in že po par urah pogasili. S škodo, ki so jo povzročili, se Amerikancem pač ni izplačalo izgubiti 140 letal in okoli 1200 letalcev. Pri tem pa je še treba upoštevati, da so Amerikanci dne 6. marca gotovo izgubili še mnogo več letal, kot pa je bilo ugotovljeno v vojnem poročilu.

Trebljenje tolovajev se nadaljuje

Beograd, 7. marca. »Novo Vreme« poroča o običnem porazu neke večje komunistične skupine, ki je skušala pri obmejnem kraju Ravnje vdreti preko Save v Srbijo. Člani srbske obmejne straže so takoj napadli tolpo, ki je bila vržena na drugi breg, pri čemur so bili potopljeni trije člani s po 30 možmi. Komunisti so skupno zgubili okoli 100 mrtvih, številne ranjene ter 27 ujetnikov, dočim so imeli branilci zgolj majhne izgube. Pri vpadih v vas Ravnje so bili komunisti zvezali večje število srbskih nacionalistov, ki so jih pa pozneje morali izpustiti.

V zvezi s tem bojem je izdal ministrski predsednik general Nedić dnevno povelje, v katerem je izrekel padlim in borec pri Ravnju poveljno priznanje.

Berlin, 7. marca. V obeh zadnjih dneh meseca februarja in v prvih treh dneh meseca marca so imele komunistične tolpe na nekem odseku zapadnoalbanskega bojišča 636 mrtvih, 80 zajetih in 32 prebežnikov. Kot plen so Nemci dobili 14 strojnic, 1 minometalec, 3

avtomatske revolverje, 1 protiklepnopuško in velike množine pušk, streliva in ročnih bomb. Tudi dokaj živine, žita, živil, propagandnega in sanitetnega materiala ter ena radijska oddajna naprava so bili zaplenjeni. Pri nizkih poletih sovražnih lovcev je protiletalsko topništvo vojske sestrelilo dve letali, več nadaljnjih poškodovalo in zajelo enega pilota. SS gorski lovci so zavzeli več krajev, ki so jih imeli zasedene komunisti. Tudi domačinski oddelki so zadali tolpam izgube in zasedli več krajev, pri čemur so zasegli nadaljnji plen in dovedli ujetnike.

Kratka poročila

Amsterdam, 7. marca. Kakor javlja angleška poročevalska služba, je angleški zunanji minister Eden izjavil v torek v Spodnji zbornici, da trenutno ne more podati nikake izjave o odhodu angleške vojske misije iz Turčije.

Sofija, 8. marca. Regente so včeraj sprejeli bolgarskega poslanika v Lizboni Bojateva, ki jim je podal svoje poročilo.

Sforzove odpovedi

Lisbona, 7. marca. »Piccolo« poroča: Grof Sforza je v razgovoru z dopisnikom lista »New York Times« v Neaplju, polkovnikom Sulzbergerjem v najrazkošnejši obliki razkril, čemu vse se odpoveduje v škodo Italije. Izjavil je, da je naklonjen misli, naj se Dodekanez odstopi Grčiji in je dal zagotovilo, da bo podpiral težnjo, naj dobita Abesinija ter Albanija »neodvisnost« in naj se »srestavira« Črna gora. Toda pri tem se še ni ustavil. Odpovedi vseh teh teritorijev je dodal Sforza še popolno odpoved tudi za Reko, ki naj postane protektorat s svojim zaledjem in za celo Dalmacijo, ki naj se odstopi Jugoslaviji; ker ni imel dovolj poguma, da bi se jasno izrazil o Zadru, je govoril o »kompromisu« in s tem nakazal, da ga ne čaka prav nič drugačna usoda. Glede mesta Trsta se je drznil ustvariti koncepcijo, da naj postane prosta luka, ki bi jo upravljali »Italijani, Jugoslavlani, Avstrijci, Čehoslavlani in Madžari«.

Madrid, 8. marca. Dopisniki washingtonskega tiska javljajo iz Neaplja, da se je pri železniški nesreči v nekem južnoitalijanskem predoru ponesrečilo 500 Italijanov. Goreče razvaline so popolnoma zatrpale predor, tako da so skoraj vsi italijanski vojaki zgoreli ali se zadušili.

Sporočilo delavcem v Nemčiji

Tiskovni urad des Oberstems Kommissars in der Operationszone »Adriatisches Küstenland« sporoča:

Delavci, ki delajo s skupino italijanskih podjetnikov v Nemčiji na stavbiščih v Auschwitzu, Blechhammerju, Heydebrecku in Buexu.

Družine delavcev, ki so delali v Zgornji Šleziji (na stavbiščih Blechhammer, Auschwitz in Heydebreck) in na Sudetskem (stavbišče Bruex) in sicer v podjetjih, ki so tvorili Skupino italijanskih graditev v Nemčiji, so dobile od svojih delodajalcev mezdne prihranke do vključno avgusta 1943. Znanje transferne težave iz Nemčije so nato povzročile prekinitve nakazovalne službe.

Šele sedaj je podjetniška zveza v stanju sporočiti, da so odpravljene nakazovalne težave in da so potrebni zneski za izplačila delavcem do decembra 1943 njim pripadajočih med pripravljeno. Zato se bo začelo takoj nakazovanje družinam. Te izredne težave so bile premagane zaradi intenzivne podpore in intervencije vseh pristojnih nemških in italijanskih uradov. Poleg tega sporočamo, da se bo v smislu oblastvenih naredb na omenjenih stavbiščih pričelo z izdajo bančnih nakaznic, s katerimi bodo morali delavci od januarja skoraj izplačila med potom Banca nazionale del Lavoro, kot vsi italijanski delavci v Nemčiji, predkazovati svoje prihranke.

Večna beseda našemu času

»Zaupajte, jaz sem svet premagal.« Zdi se, da preveč pozabljamo na te večne besede. Mnogi jih seveda ne razumejo povsem pravilno. Mislijo, da so se s tem znebili odgovornosti in solvornosti, češ, saj resnica je itak nepremagljiva, saj je dano večno jamstvo za njen zmagovit obstoj. A na to zagotovilo je treba gledati v pravilni luči. Ne sme nam namreč biti v nekako potuho, temveč v bodrilo. Ne sme biti hrana naši pasivnosti, temveč močena pomoč naši dejavnosti. Žal je vse preveč razširjena med nami neka pasivna miselnost, ki pričakuje rešitve raznih vprašanj brez človeškega sodelovanja in se vse preveč zanaša na božjo pomoč, kakor da bi Bog moral delati čudeže na ljubo človeški lenobi. Kristus je premagal svet ter nam dal v našo pomoč mnogo tvojnih sil, ki pa jih ne smemo kot nezvesti služabniki založiti in nanje pozabiti, temveč jih uporabljati za preobrazbo sveta.

jeno, absolutno svobodo vsakega poedinega človeka.

In Žid pohvali Lockeja, da je njegovo modroslovje preprostem ljudstvu sicer še prikrito, da se bo pa iz

Jud je z neutrudno propagando zavezal oči delavskemu proletariatu in iz njega ustvaril slepo orodje za svoje stremljenje po nadoblasti.

Naredba o kretanju prebivalstva in policijski uri

Na podlagi pooblastila, danega mi z naredbo Vrhovnega komisarja na operacijskem področju »Jadransko primorje« o kretanju prebivalstva in policijski uri od 22. decembra 1943, št. 15, Verordnungs- und Amtsblatt des Obersten Kommissars in der Operationszone »Adriatisches Küstenland«, kos 1. iz 1944, odreja:

Člen 1. Do nove odredbe sta hoja in vožnja po javnih cestah, trgih in potih na območju mestne občine Ljubljane in onih delov sosednjih občin, ki so vključeni v ljubljansko zaporno ozemlje, od 22. do 4.30 ure prepovedani.

Člen 2. Kdor bo po uri prepovedane gibanja na javnih potih, cestah in trgih zaustavljen, mora na poziv takoj ostati na mestu, sicer se bo uporabilo strelno orožje.

Člen 3. Prekrški odredbe te naredbe se kaznujejo z globo od 100 do 1000 lir ali z zapornim od 1 do 10 dni, v težjih primerih pa z obema kaznima.

Ljubljana, 4. marca 1944.

Prezident,
divizijski general:
Rupnik, s. r.

Ukinitve trošarine na kavstično sodo

Tarifni postavki za kavstično sodo v čl. 2 uredbe o banovinskih trošarinah z dne 1. aprila 1937, št. 4130-VII, Službeni list št. 220-33 iz l. 1937 se doda naslednja opomba:

»Kavstična soda za proizvodnjo aluminijevega oksida je oproščena skupne banovinske trošarine.«

Šesti sinfonični koncert

Na tem koncertu smo slišali tri pomembna dela: Mozartovo sinfonijo v c-duru, imenovano tudi »Jupiter«-sinfonija; Sukovo orkestralno suito po motivih glasbe k pravljici »Raduz in Mahulena« ter Wagnerjevo uverturo k operi »Letéž Holandec«. Imenovana Mozartova sinfonija spada med najpomembnejša sinfonična dela velikega mojstra. Nima morda toliko zunanjega bleśka kot katera njenih tovarišic niti toliko notranjega zagona, pač pa je mojstrsko grajena v tematičnem oziru; posebno zadnji stavek stavi Mozarta ob stran največjim mojstrom kontrapunkta; kljub zapletenim kontrapunktičnim umetninam pa zvezi vsa skladba kar se da naravno in nič izumetničeno. — Sukova glasba je v prvi vrsti razumljiva v zvezi s pravljico, vendar je pa tudi sama zase v sinfoničnem smislu zaključena enota. Toploti, čustvenosti, ritmični in melodični zvežost, ki veje iz celotnega dela, pa tudi peštra instrumentacija nam na prvi pogled razodevata avtorja kot bogonarajnega umetnika. — Wagnerjeva uvertura k »Holandcu« spada k stalnemu repertoarju dobrih orkestror.

Po izvedbi štejemo lahko ta koncert med najboljše, kar smo jih v tej sezoni slišali. Posebno Mozartova in Sukova skladba sta bili zgledno podani. Izenačenost celotnega korpusa kot tudi posameznih skupin, tematična razvidnost, dinamično niansiranje, intonacija in drugo: vse je pričelo o velikih izvajalskih zmoglostih in tudi o marljivem skupnem delu orkestra in dirigenta. Intenzivnost je nekoliko popustila pri Wagnerju, pri katerem gre v prvi vrsti bolj za simbolno kot za izključno tehnično-glasbeno podajanje. Motiv Holandca, motiv odrešenja in obupa vmes, spev pomorsčakov, bučanje morskih viharjev, zmagala luč nad temo: vsi ti motivi prehajajo in instrumenta v instrument, iz skupine v skupino, se družijo in razdajajo s tako realistično nazornostjo, da vsako majhno popuščanje v kakršnem koli oziru oslabi splošen vtis. Vendar je kljub nekaterim nedostatom v zadnji točki večer lepo izvenel.

Koncert je vodil D. M. Šijanec, ki je z orkestrom vred ponovno dokazal, da je v danih ugodnih razmerah kos tudi najtežjim nalogam.

Zaplemba premoženja komunistov

Zaplenjena je imovina upornika Viljema Schlambergerja, trgovca in posestnika, stanujočega v Ljubljani, Bezenškova ul. št. 22.

Pomladanske skrbi malih rejcev

Ljubljana, marca.

Letošnji pozni sneg v marcu sicer ni napravil nikakršne škode na poljedelskih in vrtnih nasadih — optimisti pravijo, da je celo koristil, čeprav je prišel vsaj mesec dni prepozno, tudi sadnemu drevju ni škodoval, ki nikjer še ni pričelo cveteti, kaj šele zeleneti, pač pa je vzbudil razumljivo nevoljo rejcev malih živali. Teh pa je dandanes v Ljubljani toliko, če ne že več, kakor je malih vrtnarjev in sadilcev samih. Rejem malih živali, pa naj bodo kuncerjci, perutinarji, kozjereci in podobni, namreč že obično primanjkuje krmil. Med zimo je šlo vse, kar ni bilo za nadaljnje plemen, pod nož. V današnjih časih pomenja reja malih živali za Ljubljancane kar pomemben vir mesa, jaje celo mleka, toda Ljubljanci sami pridelajo le malo krmil, v glavnem krmijo male živali s tem, kar ostane na vrtni in v kuhinji, le malo krmil kupujejo, ker so redka — in predraga. Zegoja sicer znatno skrbi za svoje članstvo ter preskrbuje znatno količino krmil, kakor raznih mešanec zrnja, kostne moke, raznih pogac in sličnega, toda kriti potrebe vseh rejcev seveda ne more.

Zato so rejci malih živali seveda nestrpno pričakovali pomladi, ko bodo prišli vsaj do zelene kreme, ki pomenja znatno olajšavo v preživljanju domačih zajcev in koz, pa tudi perutnina si s pašo na prostem znatno opomore in je ni treba toliko krmili z zrnjem. Tudi nesnost kokoši se s pašo na prostem znatno dvigne. Sedaj je na primer najbolj ugoden čas za polaganje jajc pod kolkje, toda marsikateri perutinar je v skrbih, kako priti do tečne kreme, ki je kokljam potrebna in tudi piščetom. Za piščeta je predvsem važna v prvih tednih prosena kaša, ki pa pride sedaj v poštev zlasti kot človeška hrana. Le ako je možna paška kokelj na prostem, je skrb za piščeta olajšana. Domačim zajcem pa bi rešimo sedaj proti koncu marea meseca zelo teknila zgodnja travniška detelja, ki raste pač povsod, enako tudi regrad in sličen plevel, toda pozni sneg je zavrl te nade vsaj za 14 dni. Isto velja tudi za kozje.

Tudi rejcem malih živali se torej znatno pozna, da ni dovoza krmil z dežele, drugače bi bila skrb zanje lahka, tako pa je že sredi zime zmanjkalo celo sena, enako tudi pese, drugih okopavin in sličnega. Letošnja zima in pa bridka izkušnja s poznim marčevim snegom bo očitno še bolj izmordala ljubljanske rejce malih živali, da bodo poleti in v jeseni, ko bo čas za to, še bolj skrbeli za zimске zaloge piščet in krmil, predvsem pa, da bodo krmili svoje živalce z zeleno kremo in jih pustili krmiti, ki se shranitovocacieniatxdgovov pasti tako dolgo, dokler se le da, vsa ostalo kremo pa v resnici tudi posušili, oziroma shranili.

Se eno je za rejce zelo važno. Letošnje zimo je zaradi nepravilnega ravnanja in nestrokovne pažnje poginilo v Ljubljani nenavadno visoko število domačih zajcev in perutnine. Vzrokov je več, eden pa je najbolj važen: rejci naj v bodoče obdrži čez zimo le toliko živali, kolikor jih more čez zimo res prerediti, toda te naj bodo močne, odporne in plemenito sposobne. Trajna pa je škoda, ki jo je to zimo imela Ljubljana zaradi prevelikega poginjanja malih živali in to je treba v bodoče preprečiti.

Gospodarstvo

Odpuščanje osebja v videmski pokrajini. Videmski prefekt je izdal odredbo, po kateri je prepovedano odpuščanje osebja kreditnih in zavarovalnih podjetij in uslužbencev davčnih uradov. Odpust je mogoče samo v sporazumu s sindikalnimi organizacijami, odpuščenemu uslužbencu se mora prej zagotoviti novo mesto.

Ameriška industrijska proizvodnja. — Indeks industrijske proizvodnje v severnoameriških Združenih državah je znašal (baza so leta 1935—1939) v letu 1939 108, 1940 122, 1941 155, 1942 180 in lani 204%. Seveda je narasla predvsem vojna proizvodnja, dočim je padla proizvodnja za civilno potrošnjo.

Ameriški vojni stroški so znašali do konca januarja letos 142 milijard dolarjev. Pri tem pa niso upoštevani stroški v predvojni pripravljalni dobi, ki je trajala približno poldrugo leto. Obenem z izdatki po zakonu o najemu in posojilu so znašali ti izdatki 13 milijard dolarjev, tako da je dosedanje ameriške vojne stroške ceniti na skupno 155 milijard dolarjev.

Izraelove mreže nad svetom

Svoboda, enakost, bratstvo

Leta 1897 so bili prečitani v Bazlu sionski protokoli, med njimi poglavje I/18: »Svoboda, enakost in bratstvo, te besede smo izrekli narodom že v davno preteklih časih. Te besede so bile že tolikokrat ponavljane od nezavednih papir... ki so s tem porušile resnične vrednote sveta, resnično svobodo«, je izšla v »Kataloškem obzorniku« izpod peresa dr. Jožeta Debeveca razprava (žalostna igra v 5 dejanjih) »Liberalizem ali večni žide. Dr. Debevec je obravnaval vprašanje svobode, ki jo propagirajo Judje s tako vneto in toliko časa, večnega Judo je postavil kot simbol zla in zapeljavanja človeštva kar v raj, da govori kot kača, ki je zapeljevala Eno: »Svobodna sta, kaj je lepšega od svobode. Misljenje je svobodno. Ali nimaš razuma? Kdo te more siliti, da tako ali drugače misliš. Govorjenje je svobodno. Tudi dejanja so svobodna.«

Kača nastopi v tretjem prizoru (žalostne igre) v letu 30 po Kr. r. in se zamisli v nauke, ki jih pridiguje sin Božji. »Resnica vas bo osvobodila« in se zamisli, rekoč: »Jaz sem pa lagal in

z lažjo vzel prvima človekoma svobodo.

Avtor spremlja Žida skozi zgodovino in se ustavi pri Macchiavelliju, ki je tako zelo o m a j a l pojem resnične svobode.

Sledilo je oznanjevanje svobodne razlage evangelija in verske svobode sploh. Bacon postavi načelo, naj bo vsa filozofija naravna filozofija. Cherbury: »Vsa vera bodi naravna, kakor jo kaže zdrava pamet. Kar je božjega v krščanstvu, nima nobene znanstvene podlage in se torej z znanstvenimi razlogi ne da podpreti.«

Milton zahteva neomejeno tiskano svobodo. »Narod vladaj in nihče drug« Hobbes izjavlja, da je vera gola človeška iznajdba, vendar pa kraljem koristna, da lažje krote nerazodno množico. Država je nastala po svobodni pogodbi ljudi.

Locke loči že dvojno oblast, eno, ki daje zakone in drugo, ki izvršuje zakone. Zakonodajna oblast je edino v ljudskih rokah, izvrševalno oblast pa naj ima kralj. Zahteva nadalje versko strpnost, enake pravice za vse verske stranke in je sploh za neome-

Jud v ozadju komunistične revolucije.

vidimo danes v svetovni vojni ali v državljanski vojni. Prehajajo se čudne moči, o katerih se ljudem takrat ni sanjalo.

Tako pravilno je sodil dr. Debevec, poleg njega pa tudi šr. Krek, dr. Mahnič, vse v istem letu 1897. Besede »svoboda, enakost in bratstvo«, ki so jih izrekli Judje že v davno preteklih časih, so bile vodilno geslo za francosko revolucijo. O teh besedah pravijo sionski protokoli nadalje v poglavju I-20:

Miselna pot zmote

V ozadju vsega dogajanja stoji misel, ideja. Za marksiste je ideja nadstavba vsakokratnih družabnih in gospodarskih razmer, a le v teoriji, kajti praktično grade tudi oni svojo gospodarsko in družabno zamisel iz vnaprej določene ideje o komunistično urejeni družbi. Se preden bi mogla ideja postati izraz gospodarskih in socialnih razmer kakor določeno, je že bila speteta v umu, neodvisno, svobodno, kajti človek je po svoji naravi svobodni in duhovno prost, tako da ni suženj družabnih razmer, ni slepo orodje dogodkov, temveč njih gospodar in usmerjevalec. Če torej predvsem ideje določajo razvoj zgodovine, gre končno za vprašanje, ali so te ideje prave ali krive. Če so ideje prave, se tudi zgodovinski dogodki vrste pravilno in skladno. Če so ideje krive, nastopajo zgodovinske katastrofe.

Miselna pot zmote je često genialno zasnovana. Ima svoje temne, skoraj nedoumljivo prepletene zakonitosti, ki jim je težko slediti in ki jih razumejo samo najbolj izbrani zastopniki zmote. Le malo je namreč ljudi, ki so zavestno, s polnim znanjem in svobodno sprejeli v svoj življenjski program vso vsebino krive ideje in ji začeli utirati prosto pot v človeška srca. Ti redki izbranci stoje na čelu množice, ki po večini ne razume prave vsebine, navdušujejo se le za družotne, lahko umiljive in spremenljive cilje, ki jih nudijo voditelji.

Ni dvoma, da v zgodovini miselnih zmot zavzema komunizem eno prvih mest. Prodrl je daleč v skrivnost človeške duševnosti, razburljal po vsej pestri množici človeških nagonov in strasti, s satansko preračunljivostjo analiziral duševnost množice, razkril njih nagone ter vse to začel uporabljati v svoje nečloveške namene. Skratka, zašel je svoje brezbožno gibanje na neki znanstveno proučeni osnovi. Prav ob tem se zbuja človeška misel, da ta silovit in znanstveno proučen zagon boljševizma ne more biti plod stoletnega komunističnega gibanja, temveč je zaključek stoletnih in stoletnih skušenj judovstva, ki stoji v ozadju vsega gibanja in ga po svoje uravnava.

Ni presenetljivega torej, če so metode komunizma večkrat skoraj nedoumljive in je treba skrbnega raziskovanja, da se izsledijo pot njegove miselne zmote in njegovega gibanja. Ena takih komunističnih potez je zdaj že dobro znana metoda delnega rušenja, ki se je v zgodovini zadnjih sto let boljševiškim silam tako dobro obnesla. Ta metoda narekuje, da se resnica nikoli ne sme napasti na celi črti in da je treba trgati z njegovega telesa kos za kosom. Metoda ima svojo osnovo v važnem načelu, ki ga dobro pozna tudi krščanski moralni sistem, da je namreč dobro le tedaj v resnici dobro, če je v celoti dobro, neha pa biti to, če je le v eni sami točki odpovedalo. Zato predstavlja boljševizem tako zgodovinsko kakor tudi dejansko le zadnji razvoj miselnega razvoja, ki mu pripravljajo pot delno rušenje krščanskih in obče človeških vrednot. Tako si boljševizma brez francoske revolucije in njeve ideje ne moremo misliti, kakor si ne moremo misliti francoskih revolucionarnih filozofov brez Descartesa, čeprav je ta še veljal za izrazito krščanskega filozofa, a je vendar načel resnično in tako sprožil razkroj. Tudi španske revolucije si ne moremo misliti brez Miguela de Unamuno in še manj brez Ortega y Gasseta, čeprav se nista izjavljala za komunizem in je Miguel de Unamuno veljal ob koncu svojega življenja celo za pristaša narodnega pokreta. A vendar sta izjavljala globoko zasnovan boljševiški načrt, da je treba resnično najprej delno odkrstiti, da nato zgubi svojo veljavo in se dokonča v razkroju. Zato po pravici imenujemo Unamuno duhovnega očeta španske revolucije, kakor nazivamo tudi svobodnomiselstvo za očeta boljševizma. Tudi pri nas ne bi bilo sodobne revolucije brez zgodovinske predigre slovenskega svobodnomiselstva, ki je naredilo v telesu narodne tradicije prvo vrzel in pripravilo vtor boljševizma.

Ta metoda delnega rušenja pa ni le stvar preteklega zgodovine, temveč je sestavni del boljševiške taktike še danes. Pozorni opazovalci komunistične revolucije se bo prepričali, da so je komunisti v teh treh letih zelo uporabljali in to marsikdaj z uspehom. Sledeč tej metodi so se v svojem nastopu omejili samo na rušenje majhnega odseka krščanskih in narodnih vrednot ter ga obdali z videzom borbe ali za narodnost ali celo za neko reformno krščanstvo. — Posledice niso izostale. Ko je enkrat človek prepričan, da je njegov miselni sistem zgrešen v neki majhni, še tako neznatni točki, se mu bo kmalu odvil v celoti, kajti miselni nazori se morajo v vsem svojem obsegu izkazati za resnične.

Krvavi spopadi med komunisti

Rakek, v marcu.
Dne 23. februarja 1944 sta se v Krašnji spopadli dve tolovajski skupini in se med seboj obostreljevali. Vzrok, »kakor ljudje pripovedujejo, je bil notranjega in zunanega značaja. Znano je namreč, da je v komunističnem vrhovnem vodstvu nastal prikrit spor, ki dobiva svoje vidne izraze v komunističnih oddelkih. Ti se že kar odkrito izjavljajo ali za eno, ali za drugo stran komunističnega vodstva. Ljudje so začudeni gledali to medsebojno klanje, saj so bili vajeni neprestalnega fraz o medsebojnem tovarištvu med komunisti. Na bojišču je obležalo več pristnih komunistov, ki pa jih je zmogovita stranka dala takoj odnesti, da ne bi ljudje zvedeli, koliko žrtev je bilo. Podobno poročilo je prišlo tudi iz Grahovega pri Cerkljici. Na česti Grahovo — Stari trg so se spopadle »brigade« in se močno obdelavale. Ena teh tolpe je dobila ukaz, da odpotuje na Hrvaško in potem dalje v Bosno, kjer bo pač težje.

Alojz Strman — žrtev komunistične morije

Od zločinske komunistične roke je padla nova žrtev — ugledni posestnik v Veliki Kostreznici pri Smartnem gosp. Alojz Strman, po domače Anderlič. Dne 17. februarja so pridrveli komunisti na Strmanov dom in odvedli Strmana proti vasi Jelša in dalje proti Jablanici, kjer so ga v gozdu umorili. Vážani so našli njegovo truplo šele 22. februarja.

Pokojni Lojze Strman je bil zelo ugleden mož, ki je storil veliko dobrega za blagor svoje občine in svoje prijazne vasi. Sosedje so ga zelo ljubili. Ob vsaki

priliki so se obračali nanj. Če je bilo v vasi treba zdravniška ali duhovniška za zadnjo popotnico umirajočemu, je dal Strman svoj voz in svojega konja. Kadar se je oglašal v vasi smrti, je bil zopet Anderlič, ki je pomagal v času stiske in žalosti. — Za razne prošnje na oblastnike — zopet Anderlič! On je pisal, svetloval, pomagal, delal pota in bil ljudem v pomoč. Nesebično se je žrtvoval za svojega bližnjega, naj si je bil njegov sovržnik ali prijatelj.

Pokojni Strman je bil predsednik raznih društev, predsednik kmetijske podružnice, tajnik posojilnice ter več let podžupan. V okrajnem šolskem svetu je

dezeritiral. Ko pa so se komunisti temu povelju uprli, je prišla nadnje tako imenovana »Tomšičeva brigada«, ki jo sestavljajo največji okrutneži in fanatiki. Ti so dne 1. marca nenadoma napadli »tolovare« in jih precej pobili zaradi upora. Ljudem okoli Grahovega so zapovedali popoln molk o tem dogodku in to seveda zopet pod pretnjo smrtni kazni.

Razdor, ki so ga komunisti sejali med Slovence, gre torej zdaj v klasje med komunisti samimi. Hudič in Belecub sta se spopadla. Razumljivo je, da je sprilo toliko častihlepnežev v komunističnem vodstvu nemogoče vsakemu posebej ugoditi. Kardelju rastejo njegovi sodelavci že čez glavo. Ker ne more zadostiti njih nenasitni častihlepnosti, se je sredi komunističnega vodstva organizirala neka tajna zarota, ki izvaja mrzlično akcijo pridobivanja med člani tolpe. Verjetno bo prišlo še do težjih medsebojnih obračunavanj. Kdor seje veter, žanje vihar!

sodeloval z veliko verno, Strmanu so se vedno smilili hribovski otroci, ki so morali po zimi tako daleč v šolo. In prav Strmanova zasluga je, da je dobila Kostreznica svojo šolo.

Lojze Strman je bil vzoren kmetovalec in gospodar, pošten in odkritosrčen značaj. Zadnje čase je bolehal. Bil je tudi operiran. Toda nič ga ni moglo zadržati, da se ne bi brigal za blagor svojega slovečka in svojih dragih, ki jih je tako ljubil. Zločinci so ga iztrgali, bolnega in betežnega, iz kroga družine. Zapuščeno vodo in devet otrok, dva brata in sestro. Za njim žaluje vsa soseska in pre mnogo prijateljev, ki so ga spoštovali in cenili njegovo nesebično požrtvovalnost.

Nekaj dni poprej so komunistični zločinci odvedli seboj obenem s stiskim patrom g. Hergom tudi Strmanovo sina Pavleta, bivšega letalskega podpora. Ta dva sta šla v vas Gradišče po opravkih. Nenadno ju je obkolila oborožena tolpa ter ju po daljšem zasliševanju povežala in odvedla seboj po gozdovih nad Jablanico, kjer ju je nekje v samotnih gozdovih nad Selškim umorila. Njune trupla še niso našli, kakor so tudi očeto truplo našli šele čez nekaj dni po zločinu. Tudi umorjeni sin Pavle je bil zlata duša, ki je bil drag vsem, kateri so ga poznali.

O Lojzetu Strmanu in njegovem delovanju v rojstni fari in zunaj nje pa bi bilo treba obširno pisati, saj je bil steb, ki se je nanj in na njegov značaj vsakdo brez skrbi lahko zanesel. Kot zaveden in zvest katoličan pa je moral umreti, ker je njegovo katoličanstvo bilo komunističnim morilecem v napotje. Zgodilo pa se je, da je prav smrt tega pravičnika zdaj streljala glave, da spregledujejo, kam vodi slovensko ljudstvo satanski komunizem.

Židovski državni kapitalizem v Sovjetiji

Ljubljana, 8. marca.

Včeraj je delavcem Ljudske tiskarne govoril g. Fišl o državnem kapitalizmu, ki vlada v Sovjetski Rusiji. Predavanje je izčrpno osvetlilo bedne razmere, v katerih živi delavec v deželi, o kateri naši komunisti že tako dolgo trobentajo, kakšen raj vlada tam. Po samih sovjetskih virih, po izjavah Stalina, vodilnih komunistov in očitvecev, je razvidno, kako debelo naši komunisti lažejo in koliko so vredne njihove obljube, da bodo tudi pri nas delavce osrečili tako, kot so boljševiki osrečili ruskega delavca.

Zanimivi so bili zlasti podatki o tem, kdo v Sovjetski Rusiji v resnici vlada. Tam ni diktature proletariata, temveč tvorijo vodilno plast v veliki večini židje. Že prva vlada v Rusiji je bila židovska vlada. Razne vodilne ustanove so imele visok odstotek židov: svet ljudskih komisarijev 77%, komisariat za zunanje zadeve 81%, finančni komisariat 80%, komisariat za javni pouk 79%, komisariat za socialno pomoč 100%, za delo 88%, pravosodni komisariat 85%, poslanci Rdečega križa 100%, komisariji v pokrajinah 81%, časniki 100%.

ne in jih vsaka dokazana napaka že lahko zruši.

V borbi s komunizmom moramo torej vedno računati s tem, da za uničevanje zadošča že delno rušenje in ne le napad na celoto. Metoda delnega rušenja je na videz bolj nedolžna, a zato tem bolj nevarna.

Teater v komunističnem teatru

Ves nastop komunističnih tolovajev na slovenskih tleh bi mogli imenovati resničen humbug, cirkus in en sam velik teater, ako ne bi bilo pri tem tudi toliko krvavih žaloiger. Žrtve teh žaloiger pa so tisoči slovenskih družin, tisoči slovenskih domov, katere so namenoma uničili komunistični tolovajski strahopetci v zvezi s svojimi dnevnimi soigralci — savojskimi izdajalskimi junaki. Prav v času, ko se slovenski narod pripravlja, da končno enkrat pomeže s temi pred- in zakulisnimi krvavimi komunističnimi igralci, pa nas je doletela zanimiva vest, ki prihaja iz dolenjskih gozdov. Komunisti so imenovali razne »seke« posameznih seki in med temi seki je tudi posebna seki »Narodno gledališče«. Torej imajo še teater v vsem svojem kravem teatru. Morda ta seki res uprizarja v kakšnem zapuščenem kozolecu svoje »predstave«, reci propagandne, ter se tako sedaj tolaži, ko se v pravem gledališču več ne more razgledovati. Za »direktorja« tega komunističnega »narodnega gledališča« je imenovan tov. Filip Kumbatovič, nekdanji ljubljanski kavarniški junak, ki je sem in tja v »Modri plici« in pozneje v »Sodobnosti« napisal kako »novelo« ali »esej« pod psevdonimom Filip Kalan. Temu Lipetu Kalanu se je torej uresničila njegova stara tiha želja, da bi postal »direktor« gledališča, čeprav samo komunističnega s sedežem pod kozolecem. Direktor pa je le... Sedaj torej vemo, zakaj je v »Sodobnosti« tako zelo blatil in v nič deval resno gledališko delo sedanjega direktorja v Ljubljani g. Cirila Debeve, ker mu pač ni bila všeč njegova resnost, poštenost in v glavnem tisto, česar Kumbatovič-Kalan nikoli ne bo imel, namreč pravo gledališko znanje. Sedaj vemo tudi, zakaj je Kumbatovič-Kalan toliko slavil v isti »Sodobnosti« komunistični Stupici, ker je pač vedel, da Stupica nikakor niti režiser ne more biti, kvečjemu lahko igra razbojniškega poglavarja v kaki »Beraški operi«, toda Kumbatovič ne varen biti ne more. Kumbatovič, v gledaliških, umetniških, literarnih, še bolj pa v kavarniških in bohemijskih krogih znan pod življinim imenom »Cumbac« je torej dosegel naslov, za katerim je hrepenel, za katerim se je toliko potil, ko je opisoval svoje vzore igralcev in režiserjev. Postal je direktor, čeprav le teatra pod kozolecem.

Vreden drug Kumbatovič je »dramaturg« Mile Klopčič. Znan je po svojih »poezijah«, ki ne izražajo drugega, kakor sovraštvo do vsega, kar ni komunistično, po svojih prevodih iz ruske komunistične literature pa po svojih prevodih — libretov operet, katere je v zabavo njemu tako osvojeval »buržuazije« uprizarjalo ljubljansko gledališče. »Non olete, kaj ne, tov. Klopčič. Toliko latinskega ste se menda naučili, da veste, da denar ni smrdel, ko ste prejemali od »buržuze« za »buržujske« tekste honorarje iz gledališke blaginje. Kot operetni libretist in pa kot nameščene »Slovenske Matice« ste si pridobil imenito izobrazbo za dramaturga, čeprav bo vaša dramaturgija ostala tam, kamor spada, namreč pod kozolecem.

IZŠEL JE CODEX IURIS CANONICI ZAKONIK CERKVENEGA PRAVA

Prevedel in z novimi odloki priredil dr. Alojzij Odar. — XXXII. — 1064 strani. Cena elegantno vezani knjigi 250 lit. Do 10. marca 1944 znižana cena 220 lit. — Ljudska knjižarna v Ljubljani.

govoriti le o diktaturi nad proletariatom in proti proletariatu.

Da bi pri nas komunizem prinesel delavcem ravno tako gorje, dokazujejo komunisti že zdaj. To potrjujejo njihovi mitingi po deželi, kamor goniijo ljudi s puškinim kopitom, prisilno delo, podiranje mostov pod puško, prisilne mobilizacije, boni namesto denarja...

Dolžnost našega delavstva je, da se pouči o komunističnem državnem kapitalizmu, da se upre razdiralnim silam komunizma, če hočemo še naprej misliti s svojo glavo in ohraniti slovensko narodno kulturo.

Meloši bodo temeljili na zgodovinskih dejstvih. Znanstveno bo v njih opisano vse tisto, kar smo kot otroci tako radi prebrali v »indijanaricah«. Knjiga bo za staro in mlado, za slehernika, ki ima rad pestre, napete, živahno pisane knjige. Ne pozabite na **Meloše**!

Iz Trsta

Pogreb žrtve zasede pri Milju. V nedeljo so z velikimi slovesnostmi pokopali skvadrista Giorgia Pitacca, ki je podlegel ranam, ki jih je dobil pri zasedi nedaleč od Milja pri Trstu. Pogreb je šel skozi mesto. Na čelu je korakala četa članov nacionalne garde v veni, za krsto pa je šla velika skupina fašistov.

Nesreče. 50 letni Josip Poklen, stanujoč v ulici Cancellieri 7, se je igral s samokresom, ki se je sprožil in ga ranil v levo roko. — Pred nekaj dnevi je Milan Kavrin v bližini svojega doma sekal drva. Pri sekanju je zadel z nogo ob lovsko puško, ki jo je kdo ve kdaj nekdo tja položil. Puška se je sprožila in Kavrin je bil ranjen v nogo. Zdravi se v tržaški bolnišnici. — Ko je vstopal v tramvaj št. 3, se je gasilec Renato Nardini tako nesrečno spotaknil, da je padel na cesto in se pobil po obrazu in kolenu.

Znorela je. V ponedeljek so bili reševalci poklicani v ulico Donadoni, kjer je zblaznela gospa S. D. Zaprla se je v sobo in grozila, da bo skočila skozi okno iz tretjega nadstropja. Na pomoč so morali priti tudi gasilci, ki so s pomočjo lestve trdno zaprla oknice in ostali na straži, dokler reševalcem ni uspelo bolnico spraviti v zasliji jopič in jo odpeljati v bolnišnico.

Majhen požar. Poklicni gasilci so v ponedeljek okrog treh popoldne bili klicani v ulico Rossetti 67, kjer so se vnele saje v dimniku. Ker so bili pravočasno klicani, so lahko ugasili ogenj, tako da ni nastala večja škoda.

Spet žrtev nepredvidnosti. Na kirurški oddelku tržaške bolnišnice so pripeljali 16 letnega Danila Vovka, stanujočega v ulici Costalunga 143. V bližini doma je našel ročno bombo, ki je eksplodirala in mu raztrgala levo roko. Kljub temu, da se vedno opozarja mladino, naj ne pobira nabojev in bomb, se vedno bolj množijo podobni primeri, tako da otroci postanejo žrtve lastne nepredvidnosti.

Smrt dobrega duhovnika. Pri Novem Sv. Antonu v Trstu je v nedeljo, 27. februarja, zvečer ob 11 umrl dolgoletni tamkajšnji kaplan gospod Jožef Čergol. Le nekaj let je služboval na deželi kot kaplan v Sežani in Umagu, preko 40 let pa pri Novem Sv. Antonu. Večina primorskih gg. duhovnikov ga je poznala in bo tudi molila za pokoj njegove duše. Naj v miru počiva!

Iz Gorice

Uslužni kolesar. Oni dan se je v Podgori vračala domov Franciška Roseller, noseč precej veliko košaro krompirja. Dohitel jo je neznan kolesar ter se ji ponudil, da ji bo peljal košaro na kolesu. Ženica mu je vsa srečna zaupala svoj tovor. Nekaj časa sta šla skupej, nato pa je kolesar skočil na kolo in jo jedro popihal s plenom. Dobra žena je klicala na pomoč, toda nihče je ni slišal. Ni ji preostalo drugega kot javiti svojo nesrečo policiji.

Umetna gnojila. Dobe kmetovalci pri agrarnem konzorciju v Gorici in Korminu, in sicer 20 odstotkov amonijskega sulfata in kalcijevega nitrata v Gorici, in 15 odstotkov istih gnojil pri podružnici v Korminu, na izkaznice (bone), ki jih že imajo. Pozneje se bo ta količina povežala na 90 odstotkov nakazanih gnojil.

Preprečen napad. 44 letnega kontrolorja sta v Gorici na večer napadla dva neznanca v njegovem stanovanju. Prvi je ostal kar pri vratih, drugi pa je vdril v stanovanje in oddal takoj tri strele. Zadet kontrolor je padel na tla. Zena, ki je ob strelh prihitela iz druge sobe, je oba zločince toliko prestrašila, da sta zbežala. Na srečo so strelji povzročili le nenevarne rane.

Goriški kmetje so storili svojo dolžnost. Do 15. februarja je bilo treba oddati določene količine koruze in kakor sedaj poročajo na pristojnih mestih, so goriški kmetje storili svojo dolžnost in je bilo oddane koruze celo nekaj več kakor pa je bilo predpisano.

Umrla je v Gorici 90 letna Karolina Cicigoi, doma iz Solkana. V svojem življenju je doživela marsikaj zanimivih in spomina vrednega. Pokopali so jo v petek 3. marca v rodbinski grobnici v Solkanu.

Če se določi za zaklonišče prostor, ki ga stranke uporabljajo za kleti ali pa drvarnice, je potreba nadomestiti izgubljeni prostor strankam tako, da se morajo vse enako omejiti.

Komunisti osvobajajo Dolenjsko — Darila njihovega raja so: mobilizacije, »svobodne volitve«, 15 dkg soli za volilni guljaž in javna »dela«

Devetdnevna za Primorce in vse Slovence

ima ta molitveni namen, da ne bi podlegli navalu komunizma.

Danes, v četrtek,

molimo, da se skupno Primorci in vsi Slovenci zavedo, da je brezboštvo za slovenski narod najpogubnejša nesreča.

Molitveni namen za jutri, v petek, pa je:

Molimo naj Marija primorskim in vsem slovenskim duhovnikom izprosi, če treba, zvestobo do krvi in smrti!

Devetdnevna bo gotovo ostala za vse Slovence kot najlepši spomin na Bogu vdano delo za rojake v težkih preizkušnjah današnjega časa. Zato vodite k devetdnevni vse prijatelje in znance!

Naša kultura in Zimska pomoč

V okviru predavanj Zimske pomoči je v torko govoril kulturni urednik Slovenca in urednik Doma in sveta dr. Tine Debeljak na temo: Kultura in Zimska pomoč.

Kako naj govorim o kulturi v današnjem času, ko pa vidimo, da jo na vseh poljih podirajo ravno »kulturniki«, ki bi jo morali graditi. Saj so današnji revolucije prinesli k nam v prvi vrsti pisatelji s svojimi idejami ter pravilno razloženjem, ki so ga propagirali po svojih knjigah ter kvariili predvsem mladino, ki je uhajala iz rok svojih vzgojiteljev, duhovnikov in učiteljev. V času, ko smo vsi verovali v avtonomnost umetnosti ter sodili o umetnosti po umetniških zakonih, opravičeno pri tem navede in idejne prvne, so umetniki sami znali vnesti v svoja dela odpliv tendenc »razsvetljenstva« vseh vrednot, zlasti kulturnih. Tradicionalni slovenski krščanski zapadno evropski kulturi so postavili nasproti na dialektičnem materializmu temelječo družbo ter začetki revolucije.

Kako naj v tem času govorimo o kulturi? V času, ko gore naše cerkve, naši prosvetni in sokolski domovi, šole in gradovi s knjižnicami in edinstvenimi slikami ter kulturnozgodovinskimi spomeniki? Vse to gori v imenu nove kulture, novega reda in nove »slovesnosti«, ki naj zaživi iz razvalin naše stoletne kulture. »Uničevanje je kulturno delo«, je rekel že svoj čas predhodnik sedanje revolucije Bakunin in s tem nakazal, kako se vrši »prevedenost« vseh vrednot, kakor se dogaja sedaj med nami.

Toda: vse kulturno delo med nami ni prenehalo. Še so se našli ljudje, ki vedo, da je kulturno delo — graditi, nadaljevati in popravljati delo predhodnikov, vzdržati za vsako ceno kontinuiteto kulturnega ustvarjanja ter ne ugasniti te »svetle lučke« našega življenja. »Kakor plamen skozi noč«, bi lahko rekli s pesnikom, gori v tej temi današnjih dni kulturno ustvarjanje pesnikov, pisateljev, kritikov in znanstvenikov vseh strok ter likovnih umetnikov, ki najdejo tudi še v tem času in teh razmerah možnost navdihla in dela za narod, ki naravnost hrepeni kot še nikdar po pisani besedi in umetnosti. Kljub uničujočemu delovanju dela naših razumnikov, kljub odsotnosti toliko naših pokrajini pri konsumaciji slovenskih knjig, moramo zabeležiti čudežno dejstvo: porast našega književnega trga ter ljubiteljskega dohoda, kakršne naš slovenski človek še ni pokazal. Na tem majhnem prostoru in v teh razmerah izdajamo več knjig, kakor v mirnih časih in pisatelji nam raste, da je veselje. Pa ne samo njihovo število, temveč tudi kvaliteta in zlasti njihov duh se je prečistil in dobil stik z našimi najbližjimi plastmi naroda, njihova duša je šla skozi ogenj, da se je prekalila in se zazrla v narod, v njegovo pravno zdravje in samorodnost, kar nje in nas na

vdaja z optimizmom in vero v boljše bodočnost. Kdo bi ne bil vesel teh pisateljev in izdajateljev, ki v najhujšem času ne poslušajo propagandnega glasu kulturnega molka in uničevanja, temveč z ljubeznijo, z voljo in zmožnostjo, ki jo imajo, delajo, da ne ugasne tvorba moč v narodu, da ljudstvu ne zmanjka slovenskega branja, ki ga je danes dvakrat potrebno in za tudi dvakrat tako rado jemlje v roke. Zgodovina bo priznala tej skupini in tem ljudem zasluženje za domovino v času, ko jo je stiskala sila od znotraj in od zunaj, ko je bila na dnu ponizanja in trpljenja, pa je našla v njihovem kulturnem delu tolažbo in up in vero v sebe, v narod in v bodočnost.

In v zvezi s tem delom bi rad omenil našo Zimsko pomoč. Ne samo, da predstavlja srečno prelivanje denarja od premožnih na siromašne ter tako pomaga k socialni ureditvi družbe, temveč ima posebne zasluge za kulturno delo. Zimska pomoč je nudila podporo in nagrado kulturnim delavcem, ki ustvarjajo v tem času, ter jim tako pomaga v njihovem prizadevanju nositi težo dobe. Pa ne samo to. Zimska pomoč je zasnovala tudi svojo lastno založbo v obliki Knjižne tombole, ki je založila sedem knjig slovenskih pisateljev, ter jih dala opremiti umetnikom, ne da bi jim stala omejiteljni pogoji ter tako pomagala množiti vrednostne knjige na našem knjižnem trgu. Poleg tega pa je zasnovala reprezentativno delo: sedanje naše kulturne vrednote. »Zbornik Zimske pomoči leta 1944«, ki bo zbral domače najboljših kulturnih delavcev, ki v tem času delajo na kulturnih področjih ter se priznavajo k tistim silam v našem narodu, ki hočejo graditi, graditi in zopet graditi kljub vsem oviram in naporom slovenske kulture, Zimska pomoč se ni ustrašila izziv, ki jih v današnjih dneh predstavlja tedaj takšnega zbornika in takšnih knjig, vse pa zato, da podpre kulturno delo kulturnikov in tudi vseh tistih industrijskih, ki so odvisne od slovenskega pisateljskega dela, to je: tiskarne in grafičarje. Tako bo dala zaslužiti vsem grafičnim panogam, obenem pa postavila na knjižni trg v obliki tombole izredno pomembne knjige, pomembne po opremlitvi in po značaju, kajti z njimi hoče počastiti med drugim življenjske jubileje takih spominov slovenskega kulturnega življenja, kakor je Jurčičeva in Gregorčičeva stoletnica, sedemdesetletnica Meška in Slapička, šestdesetletnica Ivana Preglja in leto smrti mladega pesnika domobranca Franceta Balantiča. — Zimska pomoč moramo biti za kulturno delo samo hvaležni ter ji izreči priznanje.

Uničevanju slovenske kulture v našem podelju moramo in moramo postaviti nasproti samo kulturno delo v Ljubljani, izbrano in predloženo, kakor ga terja od nas čas in volja in potreba ter pravica naroda.

Novi grobovi

Domobranca Romiha Alojzija, dijaka VII. razreda klasične gimnazije bodo pokopali v vojaški častni grobišni 9. marca ob 14. uri 30 min. na pokopališču junakov Orlov vrh pod grajskimi šančami.

† Františka Švigelj, Na Bregu pri Borovnici je za vedno zatisnila oči po kratki, a mučni bolezni mati, gospa Františka Švigelj roj. Rozman, posestnica na Bregu št. 11 pri Borovnici. Rajnjo bodo pospremili na zadnji poti v petek dopoldne ob devetih iz hiše žalosti na pokopališče v Borovnici.

† Franc Vesel, V Ljubljani je umrl gospod Franc Vesel, Rajni leži do četrta do 11 na svojem domu v Petrkovski ulici št. 8. Pogreb pa bo dopoldne ob pol petih z žal in sicer iz kapele sv. Andreja.

† Katička Gilly, V visoki starosti je umrla v Ljubljani mati, gospa Katička Gilly roj. Škerbinec, Blago mater bodo pokopali v četrtek, ob petih dopoldne iz kapele sv. Jožefa na Zalah.

† Janez Kozamernik, V 72. letu starosti je poklical Gospod k sebi Janeza Kozamernika, posestnika in zidarskega mojstra. Rajnega bodo pospremili na zadnji poti v petek ob desetih iz hiše žalosti v Stranski vasi na farno pokopališče v Dobrovi.

Naj rajnim sveti večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje.

Osebnosti

Poroka. V ponedeljek 6. marca sta se poročila na Vrhniki g. Ivan Kogej, posestnik, gostilničar in trgovec v Postojni, in gđa. Olga Turkova, posestnica in gostilničarka na Vrhniki. Za priči sta bila g. Slavko Kogej, trgovec v Postojni in g. Anton Turk, uradnik in posestnik v Orehku. Ugledni par je poročil borovniški župnik g. Ciril Jerina. Iskreno čestitamo!

Zgodovinski paberki

9. sušica:

1451. leta se je rodil v Firenci Amerigo Vespucci, ki je prvi podrobno opisal novi svet onstran oceana in mu dal svoje ime Amerika.

1718. leta je umrl v Ljubljani Grbec Marko (Marcus Gerbezius) dr. phil. et med., rojen 24. oktobra 1658. l. v St. Vidu pri Stični. Filozofski študij je dovršil v Ljubljani, medicinski začel najprej kot deželni študent na Dunaju, zapustil 1683 na univerzo 4 dni pred dohodom turške

Za današnji dan

Koledar

Četrtek, 9. sušica: Františka Rim., vdova; Greg. iz Nise škof; Kand., mučenec. Petek, 10. sušica: 40 mučencev; Makarij, škof; Atala, opat; Kodrat, mučenec. Lunina sprememba: 10. sušica ščip ob 1.38. Herschel napoveduje mrzlo vreme, če ni juga.

Dramsko gledališče

»Slaba vest«, Red A. Ob 18.

Operno gledališče

»Melodije areca. Izven. Ob 18.

Kino Matica

»Sola ljubezna. Predstave ob 15, 17 in 19.

Kino Union

»Jenny in gospod v fraku« — Predstave ob 16 in 19.45.

Kino Sloga

»Usoda«, ob 15, 17, 19.

Lekarniška služba

Nočno dežurno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; in mr. Komotar, Viš, Triška cesta 48.

Ne čakajte zadnjih dni

Zberite primerna darila za Jožice in Jožete

že danes

dokler je še izbira pri trdku

JUGOPATENT
Gospodstva 1-3
(zraven Stupica)

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Na 199.000 lir kaznovani verižniki

Seznam vseh letošnjega februarja od policijske uprave zaradi kršitve protidraginskih ukrepov kaznovanih oseb je na videzu suhoparen, toda je zgovoren odraz sedanjih gospodarskih in socialnih razmer. Radi kršitve raznih protidraginskih ukrepov in navedb je bilo februarja kaznovanih pri protidraginskem oddelku policijske uprave 164 oseb raznih poklicev in stanov na skupno denarno kazen 199.300. Največ oseb je bilo kaznovanih zaradi neupravičenega prejema živilskih nakaznic. Bilo je 124 oseb zaradi tega kaznovanih na 133.000 lir, in to od 500 do 5000 lir. Nekatere osebe so prejemale živilske izkaznice drugih oseb, ki so bile za dalj časa odsotne. Druge pa so imele večje zaloge racioniranih živil, zlasti belo moko, ne da bi jih zalog prijavi prehranjevalnemu uradu in niso bile upravičene prejemati zato racioniranih živil. Zaradi navijanja cen je bilo kaznovanih 16 oseb na 33.000 lir denarne kazni. Ostale osebe so bile kaznovane zaradi kršitve drugih protidraginskih uredb.

Ne kupujte eraričnih predmetov

Joško R. je trgovsko veržar in se dobro spozna na razne trgovske posle. Začel je kupčevati z raznimi živilci. Ljudem je na dolgo in široko pravil o svojih trgovskih vezeh, ki mu omogočajo dobavo živil, posebno moko, kar na debelo. Z mnogimi strankami je napravil kupčijske posle, kupčijske pogodbe. In štiri stranke so mu dale na račun kar čedno vsoto 8000 lir. Toda Joško ljudem ni dobavljal živil, pa se jih je začel sumljivo ogibati ter se na vse načine izgovarjati. Joško pa je napravil z nekim sivojem tudi kupčijo, ki ni bila dovoljena. Od tega je kupil 5 lepih odevi, 5 pare čevljev, 1 srajco, 1 pulover in nahrbtnik za 2000 lir. Kupčija je bila napravljena v neki gostilni. Tudi gostilničar Jože T. je kupil od istega 2 odevi in konjsko opremo za 150 lir. Oba imata sedaj sitnosti. Prvi, Joško, se je moral pred senatom zagovarjati zaradi obrtne prevare in nakupa erarskega blaga, drugi zaradi nakupa samega. Razprava je bila preločena, da se izvedejo še razni dokazi.

Petrolej v zakloniščih krađejo

Po predpisih protiletalske zaštite morajo biti vsa zaklonišča, zasebna in javna, opremljena s petrolejskimi sve-

Dramsko gledališče

Četrtek, 9. marca, ob 18: Slaba vest, Red A. Petek, 10. marca: Zaprt.

Ludwig Anzenberger »Slaba vest«, vesoljgra v 4 dejanjih, prev. Al. Benkovič. Oseba: Nagode, bogat kmet — Cesar, čimžar, njegov svak — Lipah, Stefan, veliki hlapec — Drenovec, Reza, velika dekla — P. Juvanov, Gabrova Liziha — V. Juvanov, Ožbe, voznik — Blaž, Robas, kmet na Pustem vrhu — Peček, Lena, njegova žena — Rakarjeva, Nace in Anže, njuna sinova — Raztresen in Brezigar, Miha, hlapec — Korosek, Metka, dekla — Mazovčeva, Režiser M. Skrbnišek, scena A. Gerlovičeva, kostumi J. Vilfanova.

Priljudni teden hosta v Drami dve premieri: Kleistova komedija »Razbiti vrč« v režiji prof. O. Šesta z I. Cesarjem v glavni moški vlogi, in Cankarjeva »Lepa Vida« kot spominska predstava ob 21letnici pisateljeve smrti. Naslovno vlogo bo igrala M. Saričeva. Delo je režiral Ciril Debevec.

Operno gledališče

Četrtek, 9. marca, ob 18: »Melodije areca. Izven. Cena od 40 lir navzdol. Petek, 10. marca: Zaprt.

J. Gregore »Melodije areca«, opereta v 3 dejanjih. Osebe: Arnič, vodja trdko »Nobles« — Zupan, Silva — Baukarto, Vera — Barbičeva, Anda — Suncinova, Katja — Japljeva, Glazla — Slavčeva, Viktor — P. Kovič (vsi uslužbeni pri »Nobles«), Mirtičeva — Gorinskova, Barbičeva, mati — P.

Knjižna tombola

Mohorjeva družba, Vodnikova družba, Slovenska Matica in druge založbe so se Slovincem priljubile predvsem zato, ker so jim za malo denarja darovale veliko lepih knjig. Podobno kulturno poslanstvo bo zdaj izvršila Zimska pomoč, ki vam bo za 10 lir podarila kopico izbranih, prirejenih ali pa na novo natisnjenih knjig. Za Veliko noč bo izšlo okrog 8000 knjig. Vse bomo razdelili med Vas, srečne dobitnike.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Abgabe von Äpfeln

Vom 9. bis 12. d. M. gelangen zu 1 kg Äpfel für Jugendliche von 3. bis 9. Jahren auf den Abschnitt H (Do, Mb) der Februrnährmittellulagekarte, für Jugendliche von 9 bis 18 Jahren auf den Abschnitt VI (Do, Me.) der Februrnährmittellulagekarte und für Schwerstarbeiter auf den Abschnitt MTD 17 der Mäzrnnährmittellulagekarte zur Abgabe. Äpfel werden abgegeben: Kmetijska družba (Novi trg), und sämtliche Ankaufsgenossenschaften und Konsumvereine. Der Verkaufspreis für 1 kg ist auf 13 Lire festgesetzt.

Obvestila »Prevoda«

Razdeljevanje jabolk

Od 9. do 11. t. m. se bodo razdeljevala jabolka po 1 kg na osebo za mladino od 3. do 9. leta na odrezek H (Do, Mb) februarjske dodatne živilske nakaznice, za mladino od 9. do 18. leta na odrezek VI (Do, Me) februarjske dodatne živilske nakaznice in za najtežje delavce na odrezek NTD 17. dodatne živilske nakaznice za mesec marec. — Jabolka bodo razdeljevali: Kmetijska družba (Novi trg) ter vse nabavljalne zadruge in konzumna društva po 13 lir za 1 kg.

Kdor ni še jedel jabolko »Kalvile«, ta sploh ne ve, kaj je dobro jabolko. Hitro povprašaj pri Gospodarski zvezi, ako ima te vrste jabolk še kaj na zalogi. Jabolka so naprodaj brez nakaznic.

Sitnosti zaradi zastavnega listka

Nad štiridesetletna Tončka Berkinova je postala beratica, ko je poprej imela lepe in brezskrbne dneve. Ne zna razlikovati med tujo in svojo lastnino. Rada seže po tujem blagu. Je zelo pretkana. Njena znanka Francka je bila v stiski. Zaupala ji je zastavni listek, da bi ji na njega preskrbela kako posojilo, kar ji je Tončka sveto obljubila in zagotovila. Zastavni listek, na katerega je bil zastavljen drag plašč in drugi predmeti v vrednosti 6000 lir, pa je Tončka lepo poverila in denar za sebe porabila. Na okrožnem sodišču je bila pred kazenskim sodnikom-poedinem Tončka Berkinova obsojena zaradi prestopka utaje na 3 mesece strogega zapora.

Razne nesreče in poškodbe

V Predjamski ulici št. 109 stanujoči, 28-letni Ervin Grohar je doma padel in si zlomil desno nogo. — Na Ježici se je primerila nesreča z ročno granato. Skladiščnikov sin, 11-letni Jože Zagar je našel na cesti granato, ki mu je v roki eksplodirala. Dobil je poškodbe po nogah. Nesreče z granatami in drugimi eksplozivni so prav pogoste.

Osebe, ki bi zaradi letalskega napada ostale brez strehe, se morajo čimprej javiti na posebnih zbiralščih, ki bosta najmanj dve v vsakem policijskem revirju.

Kje se ta zbiralšča nahajajo, bo objavljeno s posebnimi letaki, ki jih bo treba pritrčiti na vidnem mestu v veži vsake hiše.

Seznam najdenih predmetov, priljubljenih upravi poletje v Ljubljani v mesecu februarju 1944: denarnica iz črne emalije, v njej osebna izkaznica na ime Skufca Jo. sipina, izdana od občine Višnja gora 1942; 105 lir; osebna izkaznica, glaseča se na ime Bukovec Ana, stanujoča v Mačkovec, izdana od občine Velika Loka 1943; mala ovalna ženska denarnica z vsebino 2,75 lire, en naveden prstan in en ključ; črna denarnica iz emalije, v njej trije ključi; osebna izkaznica, glaseča se na ime Umeč Jože, izdana od občine Šmihel-Stopiče 1942; osebna izkaznica, glaseča se na ime Bolha Angela, učiteljica, izdana od občine Ribnica 1943, in njena begunska izkaznica; 105 RM.

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 9. marec:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav: vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Korčulanka, pregled sporeda v nemščini in slovenščini, korčulanka — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Veseli zvoki za premor — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vsakemu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda — 17.15 Dobra volja v duru in molu — 18.45 Narodopisno predavanje, Anton Markun: Narodni običaji pred in po rojstvu otroka v Dobropoljski kotlini — 19 Slovensko glasbo izvajata radjski orkester pod vodstvom dirigenta D. M. Sijanec — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Za Zimsko pomoč govori ravnatelj Ciril Debevec — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Slavno uverturo — 21 Vsakemu nekaj — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Plesno glasbo izvajata Dušan Prevorsek s svojimi solisti.

Poizvedovanja

Denarnico z 202 lrami in zlato verižico z obeskom sem zgubila 7. t. m. od magistrala do Starega trga. Poštenega najditelja prosim, da mi jo vrne, ker sem revna in begunka brez vseh sredstev. Naslov so dobi v upravi »Slovenec«.

Nevarnost bombardiranja še ni prenehala, če so letala že enkrat preletela mesto. Letala se lahko vrnejo, ali pa pride za prvo skupino lahko še druga. Zato je treba vztrajati v zakloniščih, dokler ni dan znak za konec nevarnosti.

Dnevne novice

Glasbena akademija. Na sporedu javne produkcije, ki se bo vršila 10. t. m. ob 17.30 v veliki filharmonični dvorani, so pevski, klavirski in violinski skladbi. Nastopili bodo gojenici in gojenke: Francelj R., Gröbming M., Krulje St., Kamušič S., Lobe D., Perlot D., Pokora D., Skrbnišek M. in Stanič J. Sporedi se prodajajo v Matični knjižarni po 6 in 3 lire.

Marečna knjižica »Pozor — strup« (opisal p. Otmir Vostner OFM) vsebuje lopo razpravo o slabem čitju in njega posledicah. Knjižica stane 1 lro. — Za april izide »Velikonočna dolžnost«. — Naročite se na Knjižico v Mladinski založbi, Stari trg 30. Naročnina 12 lir.

V marčni knjižici »Pozor — strup« je tudi seznam prepovedanih knjig (indeks) Cena knjižice 1 lra.

Kitaristi! V tisku je sistematična žola kitarske solo-igre, ki jo je napisal g. Karel Hladky. Poleg lestvice, kadene vsebuje 38 etude in 23 narodnih pesmi, prilagojenih tehničnemu napredku. Prodajalna cena 45 lir. Naročila sprejema pisarna glasbene, sole Sloge do 18. t. m.

Strojni oddelk državnih železnice in Ljubljani sprejme takoj v službo razkuževalca (desinfektorja), ki je dovršil predpisani razkuževalni tečaj in ima položen strokovni izpit. Reflektanti naj se zgledno osebno v omenjenem uradu najkasneje tekom 14 dni, s seboj je prinesli osebne listine in spridevala o strokovni izobrazbi in izpiti.

Lietalca zapadlih predmetov bo v ponedeljek, 13. marca, ob 13 v mestni zastavljalnici na Poljanski cesti 15.

Najlepše veselje napravite

godovniku, če mu daste

vreden in trajen dar.

Danes je lep daril težko

dobiti. Toda za Jožete in

Jožice boste presenečeni

nad lepimi darili, ki vam

jih pripravljamo.

Ne krvavi prvič naš slovenski narod

27 Ko je prišla tolikšna vojska s samim sultanom na čelu na Balkan, so bili zlasti v stiski Hrvatje. Banskno mesto je bilo tedaj izpraznjeno in od Ludvika se tudi niso mogli nadejati pomoči. Hrvatski velikaši so se začeli pogajati z bosanskim sandžakom in sultanovimi odposlanci o svoji predaji, kajti za odpor so bili preslabi. Tako bi naše dežele izužile ščit, ki jih je doslej kolikor toliko varoval pred Turki. Ni čudno, da so vesti o teh pogajanjih izzvale pri nas veliko razburjenje in preplah.

Po padcu Beograda so vsi pričakovali turškega vdora v Srednjo Evropo. Naši deželni stanovni so ukazali čimprej omlatiti žito in ga spraviti na varno. Koroška in Stajerska sta začeli zbirati vojaštvo, da bi ga poslale Kranjski na pomoč. 30. avgusta 1521 se je razširila vest, da gre 20.000 Turkov na Stajersko, 20.000 pa na Slavonijo, Kranjsko in dalje proti zapadu. Na srečo te vesti niso bile resnične.

Sultan Suleiman je imel zanimivo taktiko. Ko je Beograd padel, mu je bila

pot na Ogrsko odprta. Vendar se je s svojo vojsko vrnil v Carigrad. Pač pa so obmejni sandžaki začeli z neprestanimi uničevalnimi vpadi na Ogrsko in Hrvatsko. Izgleda, kot da so hoteli Turki spraviti te dežele v tako strašno stanje, da bi si same zaželele priti pod sultanovo oblast in se tako rešile ropanja. Prav isto pot so ubrali tudi komunisti v naših dneh. S svojimi blaznimi dejanji pehajo ljudstvo v strašno gorje, kajti z obupani je delo mnogo lažje. Ni treba drugega, kot da jim obljubiš mir in red, pa se ti podrejo. Izstradanci so veseli skorje kruha. Ni jih težko zadovoljiti. Po uničevalni revoluciji si ljudje res kar oddahnejo, če lahko spet mirno spe. Življenska raven se v revoluciji tako zniža, da se oblastnikom v dobi, ki revoluciji sledi, ni težko postavljati s socialnimi reformami. Še tako bedna streha je človeku, ki doslej še ni imel, grad. Še tako trda tiranija je boljše od anarhije.

Pa Suleiman tudi ta čas ni miroval. Tik ob Mali Aziji so namreč Ivanovi

še vedno branili pred polmesecem otok Rodos. To je Sultana silno podlo. Viteški red Ivanovci je imel tudi svoje bojne ladje, ki so delale hude preglavice turški plovbi. Stajano izveščane čete viteškega reda so dolgo branile svoje močne trdnjave, a 21. decembra 1522 so jih le morale izprazniti. Odslej so imeli Ivanovi svojo redovno državo na otoku Malti prav do 19. stoletja. Ves čas so se zvesto držali redovne obljube: z orožjem braniti krščanstvo pred islamom (Ivanovi, pozneje imenovani Malteški vitezi, so imeli v svoji lasti tudi Komendo pri Domžalah. Znani prosvetni delavci pri nas Peter Pavel Glavar je nekdanje redovno premoženje porabil za dobrodelne ustanove).

Ko so tako začeli Turki z neprestanimi vpadi pripravljati osvojitve Ogrske in Hrvatske so začeli Hrvatje obračati svoje poglede tedaj na gospodarja naših dežel, vojvodo Ferdinanda, in ta jim je res pomagal, kolikor je mogel, kajti vedel je, da s tem najbolje preskrbi tudi za varstvo svojih dežel. In Turki so res že maja 1522 vdrli skozi Vinodol na Kranjsko. Na svetno nedeljo so popolnoma presenetili ljudstvo, ki je bilo zbrano pri maši v župni cerkvi v Slavnici. Maščina, ki je čital pasijon, so potegnili izpred oltarja in ga umorili. Poklali so tudi veliko vernikov. Potem so se z nekaj tisoč jetniki vračali skozi Postojno v Cerkljano, Ribnico, Kočevje na Hrvaško. Turke je vodil Ferhadbeg. Bilo jih je kakih deset

tisoč. Na povratku je udarila nanje hrvaška vojska pod banom Ivanom Karlovičem in jim iztrgala vsaj del obilnega plena in rešila jetnike.

Ne dolgo nato so udarili Turki na Knin in Skradin ter ju osvojili. Klis se je to pot ubranil. Nadvojvoda Ferdinand je postal tedaj na Hrvaško svojega vrhovnega poveljnika Nikolaža Salma, da je sodeloval pri obrambi dežele. V začetku 1523 so se turški napadi obnovili. Kranjska deželna obramba je bila urejena tako, da je nastopila šele z aprilom. To pa se je strašno maščevalo, ker so to leto prišli Turki v deželo že proti koncu februarja, ko se jih zaradi zime ni nihče nadejal. Ob tem vpadu je pisal kontur nemškega viteškega reda tole: »Nič drugega ni pričakovati, kakor da bo Turke iz kranjske dežele in metliške okolice kmalu odpeljal vse ljudstvo. Za polovično ceno bi rad prodal vsa tamošnja redovna posestva, toda kupca je težko najti in deželni upravitelj ne dovoli odpeljati denarja iz dežele kot nekdaj.«

Hrvaška je čimdalje huje trpela. Ferdinandove čete so bile že zimo razpuščene, da se nekaj prihrani na vojaških mezdah. Toda Turki so to izrabili in so leta 1524 v času od sv. Martina do 20. januarja osemkrat plenili po Hrvaški. Padla je tudi važna utrdba Ostrovia. Ferdinand je hotel enotno urediti obrambo Hrvaške in svojih dežel, zato je skušal doseči pri svaku Ludoviku II., da bi mu Hrvaško prepustil. Do tega

sicer ni prišlo, vendar pa je poslal Ferdinand na Hrvaško 200 lahkih konjenikov in 600 pešcev. V svojo oskrbo je prevzel za dve leti od Nikole Zrinjskega Novi grad in Dobro njivo ob Uni, da bi mu služile kot oporišča za obrambo pred Turki.

Ukrepi za varstvo Kranjske nezadostni

Da bi Turki ne mogli neopazno priti v deželo, je ukazal Ferdinand 13. februarja 1524 Kranjski zavarovati vso mejo od Krasa do Save z zasekami gozdov. Naročil je, da se ceste preklopijo, vsi prihodi in brodi preko rek pa zadržijo. a o sv. Juriju je bilo spet okoli 5000 Turkov v deželi, med njimi 400 strelcev. Tri dni so napadali Metliko, a je niso mogli zavzeti. Zato pa so silno oplenili okolico. Ujeli so 4000 ljudi in se z ogromnim plenom vrnili v Bosno. V deželo so zanesli Turki še kugo, tako da je bilo po poročilu kranjskih stanov 1. decembra 1524 na vsem metliškem ozemlju, izvzemačiji mesta, komaj 40 za boj sposobnih mož.

Ferdinand je uvidel, da je dosedaj način obrambe tak, da se dežela le izdrupe, koristi pa ni nobene. V svoji instrukciji na deželni zbor v Kamniku z dne 4. novembra 1524 pravi, da bo bolje, če se postavi na samo turško mejo stalna vojska, ki ne bo le prestrezala sovražnikovih vdorov, ampak bo tudi sama vpadla na turško ozemlje. Dolgoletne skušnje so vile Ferdinandu dobro misel, da je ofenzivna obramba najboljša.

Kaj je novega pri naših sosedih

S Spodnje Stajerskega

Zasedanje poveljnikov spodnještajerskih brambovcev je bilo te dni v prostorih mladinskega zveznega poveljstva v Mariboru. Zasedanja so se udeležili vsi poveljniki brambovskih standard na Spodnjem Stajerskem. Zasedanje je bilo posvečeno prihodnjim nalogam brambovstva. Razpravljali jih je štabni vodja SA Oberführer Mayerhoffer. Zasedanja se je udeležil tudi zvezni vodja Steindl, ki je dal pregled o položaju na Spodnjem Stajerskem, uradni vodja Tremel pa je razpravljal o vojaškem in političnem položaju.

Zborovanje višjih funkcionarjev štajerske domovinske zveze je bilo te dni v Mariboru pod vodstvom zveznega vodja Steindla. Niz predavanj je prikazal navzočim dosedanje uspehe in naloge za prihodnost.

Osemdesetletnica znanega Celjana. Te dni je slavil v Celju upokojeni strojni mojster Valentin Dellantonio pri krepkem zdravju osemdesetletno rojstva. Jubilar je delal v tovarni do 74. leta.

Iz Hrvaške

Zadovoljstvo v Zagrebu. Hrvatski uradni krogi so zelo zadovoljni z obiskom predsednika vlade dr. Mandića in zunanega ministra dr. Perića v Hitlerjevem glavnem stanu in z uspehi njunih razgovorov s Führerjem in nemškimi zunanji ministrom. Hrvatsko časopisje poudarja, da so vsi člani hrvatske delegacije še vedno pod vtisom reda, organizacije ter močne vere v zmago, katero so lahko ugotavljali povsod v Nemčiji. Po vrnitvi v Zagreb, je predsednik hrvatske vlade dr. Mandić poklical k sebi hrvatske in inozemske častnike ter jim je v posebni izjavi znova potrdil svoje zadovoljstvo nad doseženimi uspehi v Hitlerjevem glavnem stanu. Govoril jim je tudi o silnem vtisu, ki ga je nanj napravila močna Hitlerjeva osebnost. Član hrvatske delegacije dr. Kovatič, bivši hrvatski propagandni šef, je svoje vtise s polovanja v Nemčiji popisal v »Hrvatskem Narod«. V članku ugotavlja dejstvo, da so razgovori hrvatskih državnikov v Nemčiji znova potrdili prijateljstvo in tesno medsebojno povezanost hrvatskega in nemškega naroda ter medsebojno zaupanje, ki vlada med odgovornimi hrvatskimi in nemškimi krogi.

Imenovanje novega velikega župana. S Poglavitnikovo odredbo je imenovan za velikega župana v Karlovcu Ivan Botlehem. Novi karlovaški veliki župan je Karlovcem znana osebnost; ker je svojočasno že več let služboval v tem mestu kot državni uradnik.

Poziv zagrebške obrtne zbornice čevljarjem. Zagrebška obrtna zbornica je pozvala vse zagrebške čevljarje, naj gredo prebivalstvu bolj na roko pri popraviljanju čevljev. Da bi bilo delo zagrebških čevljarjev olajšano, jim je omenjena zbornica preskrbela za popravilo čevljev

20.000 parov gumijastih podplatov, katere lahko dobe po ceni 200 kun za par.

Poglobitev odnosov med Hrvatsko in Albanijo. Nedavno smo poročali o ustanovitvi Hrvatsko-albanskega društva v Zagrebu. Hrvatsko časopisje sedaj poroča, da je to društvo že ustanovilo svojo prvo podružnico v Sarajevu.

Pomoč za vojne poškodovance in žrtve letalskih napadov. Zaradi nastanitve tistih družin, ki bi zaradi letalskih napadov na posamezna mesta ostali brez stanov, je hrvatska vlada izdala zakonsko odredbo o možnosti zaplenitve vseh javnih in privatnih poslopj. Prav tako lahko oblast po določitih te odredbe svobodno razpolaga z vsem razpoložljivim stavbnim gradivom, tekstilnim blagom, usnjem ter čevlji.

Nov hrvatski list na Sušaku. Dne 1. marca je prišel izhajati na Sušaku hrvatski list »Glas Primorja«. List izhaja dvakrat na teden.

Iz Srbije

Poglobitev kulturnih stikov med Srbijo in Nemčijo. Največja srbska književna založba, Srbska književna zadruha, pripravlja izdajo srbskega prevoda znanega nemškega nibelunškega epa. Ista založba namerava prav tako izdati izbor najlepših Goethejevih pesmi v srščini.

Uvedba novega registra za delniške družbe v Srbiji. Srbska vlada je izdala zakonsko uredbo, po kateri se morajo vse delniške družbe na sedanjem srbskem področju, v roku treh mesecev prijaviti trgovskemu sodišču zaradi uvedbe v novi register delniških družb. Po preteku tega roka, bodo vsi sklepi upravnih odborov tistih delniških družb, katere ne bodo vpisane v novi register, za vse tretje osebe pravno neveljavni. Razen tega pa lahko še ministar za narodno gospodarstvo kaznuje z denarno kaznijo vse člane upravnih in nadzornih odborov, če se ne bi pravočasno pobrigali za registracijo svojih delniških družb.

MALI OGLASI

STEDLJIVO DEKLE samostojno kuharico in za vsa hišna dela takoj sprejemno. Starost 25-30 let. Plača in hrana dobra. Predstaviti se Medvedova 28, tork. četrtek, sobota, od 3 do 5.

VAJENCA ALI POMOČNIKA strojarstva obrti takoj sprejemno. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 1977.

MIZARKEGA pomočnika, prevostnega, iscem. Plača 7 do 8 lir na uro. Ivan Malenšek, Celovška c. št. 85, Dravljice. Predstaviti se Medvedova št. 28 v tork. četrtek ali soboto od 3 do 5.

POSTREZNICO v gospodinjstvu za dopoldne ali ves dan sprejemno. — Triumf, Miklošičeva cesta 12.

ROMAN NAPISAL JOHAN BOJER

tole z materjo samo namišljeno. Pa se le ni nobenemu človeku izdala! Drugo jutro se odra vrata in sivolasa žena pride s pladnjem in kavo in njej v kemro. Droban, pritenjen smehljaj ji seva z obličja od same sreče, da se mora za odraslo hčer malo pobrigati, kar se tako malokdaj primeri.

»Joj, mati, to pa vendar ni prav!«
»No, ali si dobro spala?«
»Naravnost čudovito,« odvrne Loviza. Na dan, ki je sledil temu, je bilo bolje, ko na dan pred njim. Loviza hodi židane volje okoli. Najtežje je prestano. Starši so se ji jako približali, ne zato, ker bi ji mogli pomagati, ampak zato, ker ji prav popolnoma nič niso mogli pomagati. Sina se pač predvsem zato oklepajo, ker je vdova z Bruseta krivično ravnala z njim, prav tako kot z njimi, in kakor so morali oni prestati svoje krize, jih mora prestatiti tudi on. Zato so njihove misli vedno pri njem. Loviza jih je opazovala, zdelo se ji je, kar ganljivo in skoraj da je občutila, kako jih je prav zdaj tako čudovito vzljubila.

Ves dan hodi okoli in napolnjuje hišo z mladostjo. Oče teče za njo okoli hiše, lovita se, in ona teče ko majhna deklica. Hvala Bogu, tu ni nobenih vezi, ki bi jo držale, niti telefona ne. Noben! dolžnosti je ne teži. Pozabi, da ji milijonar. Postane hči revnih ljudi v koči. Vsa hip tičita mati in hči skupaj v mali kuhinji, nato steče Loviza spet v kovačnico k očetu.

Krava je neke privezana h kolu, treba jo je privezati drugam in Loviza steče tja in to opravi. Saj je vendar prav, da domača hči pomaga vse povsod v hiši? Zvečer sedi med obema, krpa očeteve nogavice, medtem ko hodi on ves poživljen po njeni navzočnosti, gor in dol in prede misli o bodočnosti. Mati pa jo časih pogleda krotko, a izprašujoče. Le počemu je prav zdaj prišla k njima?

Naslednji dan odpotuje. Oče in mati stojita na kolodvoru, medtem ko se vlak oddaljuje. Loviza maha z golo roko skozi okno, saj si mora robel vsak hip pritisniti na oči.

Bila je zima s svinčeno sivimi dnevi in Loviza in stotnik Rud sta s smučmi odšla zdoma. Po poti navkreber je postal njen obraz bolj rdeč in temni lasje so se razpuščali pod sivo čepico. Ona je uporabljala dve palici, on pa le eno.

»Kam pa hočete danes?« vpraša Rud. »To je pa velika skrivnost.«

Na njegov obraz je pripelzel tih nasmešek. Tako trdno je bila prepričana, da ji je treba le s prstom namigniti! A

TEL. KINO »SLOGA« 27-30
III. teden! — Preko 15.000 gledalcev!
Vedno večje zanimanje za film.

Zadnja velika umetniška znamenitost filmskega igralca Heinricha Georgea.

»Usoda«

Iz tragičnega življenja bolgarskega kneza Melnika in njegovih otrok — Sodelujejo: Gisela Uhlen, Werner Hinz, Oskar Sima, Christian Kauter, dunajska filharmonija. Režija: Geza v. Bolvary.

Predstave ob delavnikih: 15, 17 in 19

TEL. KINO »UNION« 22-21

Zabavna komedija neverjetnih ljubzenskih zapletov in lov za bisernim ki se odigrava na mednarodni filatelistični razstavi.

»Jenny in gospod v fraku«

V glavnih vlogah: Gusti Huber, Johannes Heesters, Hilde Hildebrand, Paul Kemp itd.

Predstave ob delavnikih ob 16 in 19.15

Danes zadnjikrat!

TEL. KINO »MATICA« 22-41

Romantična ljubavna pustolovščina v gorah s smučanjem, petjem in glasbo.

»Sola za ljubezen«

V glavnih vlogah: tenorist Johannes Heesters, Viktor Staal, Luise Ullrich.

Predstave ob delavnikih: 15, 17 in 19

CRN MUF

sem zgubila v tramvaju št. 2. Pošten najdiel naj ga odda v Zavodu sv. Marte v Strelški ul. 2. proti nagradi.

PRODAM skoraj nove gozjerje štev. 36. Poizve se v upravi »Slovenec« pod št. 1966.

KNJIGE v raznih jezikih, znanstvene, medijske in tehnične, novejšega časa, časopise in tudi cele knjižnice kupuje stalno knjižarna Kleinmayer & Bamberg — Miklošičeva 16.

MOSKE ČEVLJE nizke, št. 41-42 in blago za moske srnce prodam. Naslov v upr. »Slovenec« pod 1985.

PRODAM MOTOR novejši model, 200 cm. Ogled od 10-12. Mirje št. 2 (Trnovo).

JABLJANE IN HRUSKE pritičnice in visokodrebelne prodaja drevesnica Perko, Ljubljana, Vodnikova c. 50.

»SINGER« šivalni stroj z okroglim čolnikom, sprejmalni, prodam. Pred skofijo 19, Adamič.

»SNAZNO SOBNO« in kuhinjsko opravilo prodaja trgovina Ogled, Mesni trg št. 3 (vhod skozi vežo).

MISI, PODGANE in šurke zanesljivo pokoneče s strupom, ki ga dobite v drogeriji KANC, Zidovska ulica 1.

ŠIVALNE STROJE poročilje in z dolnim čolnikom kupimo. Trgovina Ogled, Mesni trg št. 3 (vhod skozi vežo).

ODPADKE od pletenice, tkanin in bombaza kupuje po nizkih cenah vsak petek ves dan Zgoda, Gallusova nabrežje 33.

PSA od pol do 3 leta star, močnega volčjaka ali mešanega z bernardince, ki bi loč hudi in dober lov, kupim. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Dobro pes št. 194.

CITRE prodam. Sv. Petra cesta 25, pekarna.

PRAVE JUTA VRECE lepe prave juta vreče dokler traja zaloza ugodno naprodaj. Petrona, Ljubljana — Ciril-Metodeva št. 35a, prej Ljetočeva.

KLOBUČARNA »PAJK«
Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica. Zaloza klobukov. — Se priporoča
RUDOLF PAJK, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38, Miklošičeva cesta št. 12. (Nasproti hotela Union)

Naročajte roman »Ivanhoe«!

Umrl nam je naš dragi brat, gospod

Franc Vesel

Truplo leži do četrtega do 11 dop. na domu, Petrankova 8. Pogreb bo 9. t. m. ob pol 5 pop. z Zal, kapela sv. Andreja, k Sv. Križu. Ljubljana, 7. marca 1944.

Zaluječi ostali

Božja Previdnost je poklicala k Sebi v starosti 72 let našega ljubelega in dragega očeta

Janeza Kozamernika

posestnika in zidar, mojstra

Pogreb nam predragega pokojnika se bo vršil v petek dne 10. marca ob desetih dopoldne iz hiše žalosti, Stranska vas 26, na farno pokopališče na Dobrovi pri Ljubljani.

Dobrova, Stranska vas, dne 8. marca 1944.

Zaluječi:

Zena Frančiška; sinova: Polde in Janez; hčere: Francka, Minika, Urška in Nežka; vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo

On se je spet nasmehnil in šel dalje, ne da bi kaj odvrnil.

Velik ptič se dvigne iz vejevja in odleti s sklopatajoci peruti liki oblak, ki se sneg praši iz njega. To je majhno doživetje in za hip obstane in se spogledata.

Kako samotna postajata v tem globokem gozdu! Povsod same visoke, goste smreke, vse napršene z snegom, isti koničasti zvoniči zgoraj ko spodaj, na desni ko na levi — na milje daleč. To je njen gozd.

»Kako pa je z vašim novim žitnim zakonom?« vpraša ona. »Vidim, da pišete v listih o tem.« Rada bi prikrila smehljaj, saj on vendar ni poljedelec.

»Ne gre, pa ne gre.«
»Ali ne morete tukajšnje poslance spraviti na svojo stran?«

»Ne morem. Tukajšnji ljudje so presiti in preveč zaspani. Če imajo ljudje po več rodov dolgo svojo žetev, postanejo kar zabit. Samo sila, nesreča in napačnost nas prisilijo, da živi iskra v nas. Zato pa iz tukajšnih občin ni še nikoli izšel kak človek, ki bi bil prekašal navadno rajo.«

»Menite, da je to od tod, ker niso imeli slabih letin in nobene stiske?«
»Tako je.«

»Potem pa moj brat ne bi soglašal z vami.«
»Njegove sive oči jo s strani ošinejo: »Kaj se zmeraj le s pomočjo svojega brata mislite?«

»Sicer vam pa lahko zaupam, da greva k nekemu bolnemu kotarju.«

»Ali bova danes, vi rekla drug drugemu?«
»Kajpa, saj rečeva, ti le takrat, kadar je živda. Ali se nisva tako zmenila?«

»Ali naj grem z vami zato, da bi pozdravil vašega dninarja?«
»Zato — ali pa nemara nečete?«
Dvignila je temne obrvi kvišku.

Umrla nam je naša dobra, ljuba mama, stara mama in prababica, gospa

Katinka Gilly

roj. Škerbinec

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek 9. t. m. ob 5 pop. z Zal, kapela sv. Jožefa, k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica bo 10. t. m. ob 7 zj. v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani.

Ljubljana, Maribor, dne 8. marca 1944.

Zaluječi rodbine:

Gilly, Csonka, dr. Čadež

Globoko potri sporočamo, da nam je nenadoma, po kratki mučni bolezni, umrla naša ljuba soproga, mati, stara mati, tašča, sestra in teta

Na Bregu pri Borovnici, dne 8. marca 1944.

Frančiška Švigelj

roj. Rozman

posestnica na Bregu št. 11 pri Borovnici

Odnegli jo bomo k večnemu počitku v petek dne 10. t. m. ob 9 dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Borovnici. Prosimo tihga sožalja in sočutja.

Na Bregu pri Borovnici, dne 8. marca 1944.

Franca Švigelj, soprog;

Franko, sin; Antonija por. Ogrin, Ivanka por. dr. Hubova, Stanka vd. Kappus, Frančiška por. Jerše, Nada por. Kvas, hčere — Ivan Ogrin, dr. Bohuš Hub, Leo Jerše, Ferdinand Kvas, zetje — vsi vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo in svaštvo

On se je spet nasmehnil in šel dalje, ne da bi kaj odvrnil.

Velik ptič se dvigne iz vejevja in odleti s sklopatajoci peruti liki oblak, ki se sneg praši iz njega. To je majhno doživetje in za hip obstane in se spogledata.

Kako samotna postajata v tem globokem gozdu! Povsod same visoke, goste smreke, vse napršene z snegom, isti koničasti zvoniči zgoraj ko spodaj, na desni ko na levi — na milje daleč. To je njen gozd.

»Kako pa je z vašim novim žitnim zakonom?« vpraša ona. »Vidim, da pišete v listih o tem.« Rada bi prikrila smehljaj, saj on vendar ni poljedelec.

»Ne gre, pa ne gre.«
»Ali ne morete tukajšnje poslance spraviti na svojo stran?«

»Ne morem. Tukajšnji ljudje so presiti in preveč zaspani. Če imajo ljudje po več rodov dolgo svojo žetev, postanejo kar zabit. Samo sila, nesreča in napačnost nas prisilijo, da živi iskra v nas. Zato pa iz tukajšnih občin ni še nikoli izšel kak človek, ki bi bil prekašal navadno rajo.«

»Menite, da je to od tod, ker niso imeli slabih letin in nobene stiske?«
»Tako je.«

»Potem pa moj brat ne bi soglašal z vami.«
»Njegove sive oči jo s strani ošinejo: »Kaj se zmeraj le s pomočjo svojega brata mislite?«

»Sicer vam pa lahko zaupam, da greva k nekemu bolnemu kotarju.«

»Ali bova danes, vi rekla drug drugemu?«
»Kajpa, saj rečeva, ti le takrat, kadar je živda. Ali se nisva tako zmenila?«

»Ali naj grem z vami zato, da bi pozdravil vašega dninarja?

Ljubezen, ki ne išče svojega

SLOVENEK

9. marca 1944

10. ČETRTKOVA STRAN

Poročilo o delovanju Škofijske dobrotelne pisarne v Ljubljani za leto 1943 — Veliki uspehi krščanske ljubezni do najpotrebnejših — Prejetih je bilo nad pet milijonov lir, izdanih pa štiri in pol milijona lir

V težavah in stiskah, v katerih žive množice Slovencev zadnja leta zaradi komunističnega divjanja, se je bolj kot kadar koli v preteklosti pokazala potreba po resnični, dejavni krščanski ljubezni. Treba je bilo pomagati beguncem, pogorelcem, internirancem in njihovim družinam, preskrbeti jih vsaj glede najosnovnejših potreb in jim omogočiti dostojno življenje. Delu za pomoč revežem so se odzvali mnogi. Ni pa zadostila samo zasebna dobrotelost, ki so jo izkazali usmiljeni ljudje znanec

in prijateljem. Dobrotelost je bilo treba organizirati. Med prvimi, največjimi in najuspešnejšimi organizacijami za pomoč potrebnim je bila Škofijska dobrotelna pisarna. Njeno velikopotezno delo, ves napor onih, ki so zraven pomagali, vse skrite žrtve in neugnano vno krščanske ljubezni je težko prikazati v samih suhih številkah. Pa še teh ni mogoče navesti na skopo odmerjenem prostoru. Podajamo le nekaj števil, ki naj bi pokazale delo Škofijske dobrotelne pisarne v letu 1943.

vi gor, v Škofljan pri Mokronogu, v Grahovo, Cerknico in St. Jernej. Pogorelece v okolici Novega mesta pa je prevzela podružnica dobrotelne pisarne tam.

Oblačilna akcija

Poseben odsek za preskrbo oblačil in obutve revežem in posebno internirancem je bil ustanovljen v okviru Škofijske dobrotelne pisarne takoj ob pričetku njenega poslovanja.

Po dogodkih 8. septembra 1943 pa je postala oblačilna akcija morda najvažnejši del vsega delovanja Škofijske dobrotelne pisarne. Poleg potrebnih ljubljanskih revežev je prišla v Ljubljano še velika množica beguncev. Niso bili redki, ki so prišli v našo pisarno prositi pomoči v tako slabem stanju, da so dobesedno visle cape raz njih in smo jih morali kar v pisarni obleči.

Po dogovoru z drugimi dobrotelnimi ustanovami je prevzela Škofijska dobrotelna pisarna v roke vso preskrbo za obleko in obutve za vse begunce.

Da je mogla Škofijska dobrotelna pisarna vsaj za silo zadostiti vsem potrebam, je priredila po Ljubljani nabirko stare obleke in je nakupila večjo množico novega manufakturnega blaga in čevljev. Samo v štirih zadnjih mesecih v letu 1943, je izdala pisarna za nakup nove obleke in čevljev nad 700.000 lir.

Ustvariti je bilo potrebno poseben oddelek v pisarni, ki se je pečal samo s tem, da je delal prošnje za nabavnice in oblačilne točke. Od novembra 1943 do konca februarja 1944 je bilo iz naše pisarne vloženih do 2000 prošelj za nabavnice in za kakih 2700 osebo prošelj za oblačilne točke. Vse to je povzročalo v pisarni ogromno dela!

Zaradi obširnega dela se je morala akcija deliti v tri oddelke: 1. Nakupovalni oddelek, 2. Pisarniški oddelek in kontrola, 3. Oblačilnica.

Oblačilnica je organizirala nabirko stare obleke po Ljubljani ter šivanje perila in razdelitev oblačil v posebnih prostorih oblačilnice. Zaradi ogromne potrebe po perilu, ki ga ne bi mogle izvršiti ljubljanske šivnice, je oblačilnica organizirala ljubljanske gospe, da so brezplačno izdelovale perilo; izdelale so nam okrog 2000 kosov perila!

Na podeželje pogorelcem in v internacijska taborišča smo razposlali večje število bal stare obleke, enako smo odposlali dvakrat po nekaj bal obleke beguncem v Srbijo.

V Ljubljani pa se je razdelilo med begunce in ljubljanske reveže sledeče:

Podpore v blagu

V letu 1943 prejeli in oddali.

Moško:	Žensko:
43 sukenj	61 plaščev
31 oblek	156 oblek
48 površnikov	258 kril
133 suknjičev	313 bluz
166 hlač	80 predpasnikov
123 sviterjev	1953 kosov perila
118 telovnikov	180 parov nogavic
1526 kosov perila	104 pare čevljev
133 parov nogavic	76 rut
115 parov čevljev	38 parov copat
57 klobukov in čepic	69 volnenih jopic
51 volnenih jopic	
Otroško:	2 mufa
76 plaščev	4 boe
259 oblek	8 odej
1374 kosov perila	3 prešite odeje
161 parov nogavic	8 kocev
93 parov čevljev	12 rjuh
70 parov copat	20 brisač
63 predpasnikov	4 blazine
68 volnenih jopic	20 plenice
53 čepice	
46 garnitur za dojenčke	

V letu 1943 oddano.

Moško:	Žensko:
3 suknje	10 plaščev
7 suknjičev	65 oblek
36 oblek	131 sraje
12 hlač	130 hlač
785 moških sraje	64 parov nogavic
833 spodnjih hlač	14 brisač
178 sviterjev	77 rut
54 parov čevljev	17 parov čevljev
61 parov nogavic	
Otroško:	5 prešitih odej
57 otroških oblek	15 flanel. rjuh
2 hlače	6 pletov
27 sraje	4 koci
30 spodnjih hlač	
40 parov nogavic	

Kako ogromne so potrebe za obleko in perilo, naj navedemo, da je pisarna samo v mesecu januarju in februarju 1944 razdelila moškim 3394 kosov oblačil, ženskam 369 kosov, za otroke 106 kosov in 806 kosov prešitih odej, kocev, flanelastih rjuh in brisač!

Samo v šolo na Ledinji je od srede decembra 1943 do srede januarja 1944 oddala perilo 312 beguncem, zgornjo obleko celotno 139 beguncem, novih čevljev 23 parov, popravilo starih poskrbela 20 parov.

Delovanje na drugih področjih

Mnogo beguncev prihaja v Ljubljano, ki imajo sicer doma večje premoženje, tudi gotovino, ki je niso mogli prinesiti s seboj. Ti ne potrebujejo podpore in je tudi ne prosijo, pač pa potrebujejo denarnih sredstev za preživetje in vzdrževanje v Ljubljani. Mnogi nam je pomagala pisarna s tem, da jim je iz lastnih sredstev dajala posojilo, drugim pa je poskrbela posojilo pri denarnih zavodih,

Iz lastnih sredstev je v letu 1943 dala Škofijska dobrotelna pisarna 183.098,50 lir posojila, pri denarnih zavodih pa je dobila zanje posojila za 400.000 lir.

Odsek za internirance

Kakor že omenjeno, je ta odsek deloval le do konca septembra 1943. Internirancem je pošiljal v taborišča pakete z živili, obleko, zdravila in podpore v gotovini, podpiral je njih družine v blagu in gotovini. Vračajočim se internirancem in odhajajočim v internacijo je delil po Kolodvorskem misijonu krepčila na kolodvoru. Oskrboval je bolne v bolnišnicah, nudil zaprtim v ječi pomoč v hrani, obutvi in obleki. Organiziral je pošiljanje knjig v taborišča.

V večmesečnem delu se je sestavila tudi evidenca internirancev, konfiniranih in vojni ujetnikov, tozadevna kartoteka izkazuje blizu 20.000 imen. Tako je bilo omogočeno svojem dajati pojasnila o taboriščih in naslove internirancev. V pisarni je dobilo okrog 1000 oseb razna tozadevna pojasnila.

V Marijanišču je pisarna priredila dve sobi, kamor je sprejemala v začasno bivanje vračajoče se internirance in posebno otroke, ki niso mogli takoj na svoj dom. Tu jih je oskrbela s hrano in obleko. V tem zavetišču je nekaj mesecev imela v poletju do 20 oseb.

Posebno pažnjo je posvetila otrokom, katerih starši so odšli v internacijo, ter zapuščenim sirotam. Po posredovanju prevzignega škofa so mogli ostati otroci interniranih staršev v Ljubljani če so starši v to privolili končno je Prevzigneni dogovor, da so se mogli vrniti iz taborišč vsi otroci in one žene, proti katerim ni bilo kakih kaznivih dejanj. Vsem tem je pisarna nudila pomoč v hrani in obleki ter jih na lastne stroške pošiljala na domove, otroke pa, ki niso imeli doma svojcev, je oddajala v razne zavode.

Poleg otrok internirancev in vojni sirot smo zadnje čase sprejemali v svojo oskrbo tudi otroke begunskih staršev, ki sami niso mogli preživljati svoje dece.

Konec leta je vzdrževala v raznih zavodih sledeče število otrok: V Mladinskem zavetišču v Zeleni jami 20 otrok, v Marijanišču 17 otrok, v Lichtenurnovem zavodu 6 otrok, skupno 43 otrok.

Evidenca

Evidenco o podpirancih je vodila pisarna predvsem po evidenčnih listih. Vsak prosilec ima svoj evidenčni list, kjer so

napisani predvsem njegovi osebni podatki, stanovanje in njegove socialne razmere ter vsebina njegove prošnje.

Na podlagi evidenčnih listov je v letu 1943 Škofijska dobrotelna pisarna podpirala naslednje število družin oziroma samskih oseb:

477 družin v Ljubljani z rednimi mesečnimi podporami.

481 samskih z rednimi mesečnimi podporami po Vincencijevih in Elizabetnih konferencah, katerim je dajala zanje dotacijo.

1028 družin in posameznikov z enkratnimi ali večkratnimi podporami v znesku od 50 do 1000 lir.

2700 beguncev s prispevki v gotovini ali z darovi v obleki.

Če prištejemo dijake, je skupno prejelo podporo v letu 1943 v Škofijski dobrotelni pisarni nad 5100 oseb.

Podružnica v Novem mestu

V Novo mesto se je pred komunisti zateklo okrog tisoč oseb. Potrebe so bile podobne kakor v Ljubljani.

Sredi decembra se je iz centrale organizirala podružnica v Novem mestu, da bi nudila pomoč vsem beguncem v mestu samem in drugim potrebnim v okraju Novo mesto in Kostanjevica. Pisarna se je organizirala podobno kakor centrala v Ljubljani.

V okviru novomeške podružnice so se organizirali sledeči delovni odbori:

1. Oblačilni odsek, 2. Stanovanjski odsek, 3. Odsek za ljudsko kuhinjo.

Oblačilni odsek je priredil sam zbirko obleke in obutve v Novem mestu, prišel je tudi s potrebno akcijo za nabavo novih čevljev. Iz Ljubljane smo mu poslali tudi večjo množico manufakturnega blaga in nekaj izgotovljenega perila.

Podružnica v Novem mestu je vzela v najem Kondričovo hišo z gostilno, kjer je priredila ljudsko kuhinjo, kjer prejema večje število oseb dnevno hrano. V isti hiši se je priredilo tudi prenočišče za ženske, dočim so nastanili moške v Rokodelskem domu.

Kakor centrala v Ljubljani, tako sodeluje tudi podružnica v Novem mestu tesno s tamkajšnjo Vincencijevo konferenco, kateri daje za njene podpirance mesečno dotacijo.

Podružnici v Novem mestu je centrala poslala v decembru 100.000 lir podpore. Dotirati jo bo treba pa tudi v novem letu z večjimi zneski.

Po dosedanjih poročilih se novomeška podružnica najlepše razvija.

Pisarniško osebje Škofijske dobrotelne pisarne. V prvi vrsti sede od leve na desno: dr. Megušar, gđc. Strukljeva, msgr. Škerbec, gđc. Jančeva, g. Dodič. Stojijo: g. Glavič, g. Dolšina, g. Lukman, g. Oven, g. Bajuk in g. Bregar.

Skrb za begunce in revne ljubljanske družine

O poslovanju Škofijske dobrotelne pisarne do 15. oktobra 1943 je bilo izdano posebno tiskano poročilo meseca oktobra ob priliki tedna dobrotelnosti.

Po razsulu cesarske italijanske vojske so se razmere v ljubljanski pokrajini zelo spremenile. Iz internacije se je vrnilo v pokrajino mnogo internirancev iz Italije.

Interniranci iz podeželja se zaradi komunističnega divjanja niso mogli vrniti na svoje domove, ostali so morali v Ljubljani in je bilo nujno potrebno poskrbeti za njih prehrano in stanovanje.

Istočasno pa se je pričel iz podeželja v Ljubljano naval beguncev, ki so morali bežati pred komunisti. Večina teh beguncev je prišla v Ljubljano brez vsakih sredstev, v slabi obleki in obutvi. Mnogi so morali zbežati v največji naglici in se niti dobro obleči niso mogli, ko so odhajali od doma, ali pa so se rešili z begom iz komunističnih tolp. Nekateri so se sicer ustavili na Rakeku, v Logatcu, v Novem mestu, v ljubljanski okolici, ogromna večina, blizu 10.000 ljudi, pa se je zatekla v Ljubljano. — Mlajši so odšli po večini k domobrancem, ostalo pa je okrog 4500 starejših in bolehnih moških beguncev in nekaj stotin žensk; tudi za te je bilo treba oskrbeti v Ljubljani hrano in stanovanje.

Po dogovoru med dobrotelnimi organizacijami in Pokrajinskim podpornim zavodom je prevzela Škofijska dobrotelna pisarna skrbstvo za obleko in obutve vsem beguncem, poleg tega pa še podpiranje v denarju za tekoče potrebe in za hrano onih, ki niso stanovali v skupnem begunskem taborišču na Ledinji. Tako so za našo pisarno narasle ogromne naloge in izdatki. Samo v decembru 1943 je morala pisarna izplačati v gotovini nad 800.000 lir podpor.

Zaradi navala beguncev v pisarno je bilo potrebno vse uradovanje preurediti in povečati število pisarniških moči, samih beguncev in je naraslo število pisarniškega osebja na 13. Vsi so bili zaposleni ves dan tako, da so komaj zmagovali delo! Pisarniško osebje opravlja delo brezplačno, pisarna pa jim daje toliko nagrade, kolikor potrebujejo za hrano in stanovanje.

Podporni odsek za begunce je zaradi ogromnega dela moral ukiniti svoje seje, ki so se prej vršile tedensko. Zaradi hitrejšega poslovanja in reševanja prošelj se je razdelil begunski odsek na dva dela: za begunce iz Dolenjske in Notranjske. Za vsako župnijo se je ustvaril poseben manjši odbor, ki je sproti vsako popoldne reševal prošnje za podporo. Tako je bilo poslovanje bolj urno.

Ker je bilo največ beguncev nastanjenih v šoli na Ledinji, kjer je poslovala tudi pisarna Pokrajinskega podpornega zavoda za begunce in povratnike, je pisarna dogovorno s tem zavodom poslala v pisarno svojega zastopnika, ki je reševal prošnje za perilo kar v tej pisarni. Najbolj so begunci v začetku potrebovali perila, da so se sploh mogli preobleči! Bila je velika nevarnost, da se razmnoži v šoli na Ledinji golazen in se razvijejo tako tudi nalezljive bolezni. Poleg perila so begunci potrebovali tudi odeje. Za okrog 1200 ljudi je bilo na razpolago komaj kakih 600 odej in so mnogi begunci in bivši interniranci morali ležati na golih tleh brez odeje. Pri ljubljanskih trgovcih je pisarna kupila odeje, kolikor jih je bilo na razpolago, da je mogla dati na Ledinji odeje vsaj najpotrebnejšim. Tudi beguncem, ki so se nastanili pri privatnikih in v raznih zavodih, je pisarna deloma darovala, deloma pa posodila večje število odej in rjuh, enako tudi beguncem v Logatcu in na Rakeku.

V internaciji je še vedno ostalo dokaj internirancev, katerih družine so doma ostale brez hranilne. Splošna socialna stiska v Ljubljani je med revnimi sloji silno narasla. Zaradi teh raz-

mer se je meseca septembra organizirala v okviru Škofijske dobrotelne pisarne splošna podorna akcija za Ljubljano in bližnjo okolico s sodelovanjem Vincencijevih in Elizabetnih konferenc. Vsa Ljubljana se je razdelila v rajone po župnijah in okrožjih, ki pripadajo posameznim dobrotelnim konferenca. Zaradi enotnega in skupnega poslovanja se je priredilo v Škofijski dobrotelni pisarni več skupnih sestankov z zastopniki Vincencijevih in Elizabetnih konferenc, kjer se je določil način poizvedb in podpiranja za vso Ljubljano. Le tako je bilo možno obvladati veliki naval prošelcev v pisarni, saj je samo ljubljanskih strank prišlo s prošnjami okrog 2700! Oskrba samskih oseb se je dogovorno s konferencami uredila tako, da so vse samske osebe vlagale prošnje redno pri konferencah, ki so izplačevale tudi same vso podporo. Škofijska pisarna pa je dajala doklado za vsako samsko osebo, ki so jo podpirale konference, po 30 lir mesečno.

Podporni odsek za študente

Po 8. septembru je zaradi novih razmer ostalo polno dijakov in dijakin brez zveze z domom. Mnogi so prišli s težavo v Ljubljano brez sredstev, v slabi obleki in obutvi, nekateri pa skoraj dobesedno nagi, ker so doma izgubili vso obleko in so se morali prebiti v Ljubljano po dolgem in razburjivem potovanju po gozdovih. Treba je bilo nujno poskrbeti, da se omogoči študij onemu delu dijaštva, ki je v teh razburkanih valovih časa še ohranilo vero, ljubezen do naroda in študija. Tako so se v okviru Škofijske dobrotelne pisarne ustanovili posebni podporni odbori za visokošolce, visokošolke in srednješolce.

Odsek je pričel s svojim delovanjem konec septembra. Podpiral je akademike s tem, da jim je nudil hrano v Ljudski kuhinji, prispeval za stanarino, jim nabavljal obleko in obutve ter jim nudil denarno podporo za zdravila in šolske potrebščine, posebno za stroške ob diplomskih izpitih.

44 akademikov je prejelo enkratno ali večkratno denarno podporo v zneskih od 300 do 1500 lir, 87 visokošolcev pa je na račun pisarne dobivalo hrano v Ljudski kuhinji, in sicer 29 celodnevno hrano, 52 poldnevno hrano in 46 zajtrk. Skupni stroški tega odseka so znašali v petih štirih mesecih 73.597,40 lir.

Podporni odsek za visokošolke je pričel s svojim poslovanjem septembra meseca. Podpiral je 26 visokošolk, in sicer 13 z rednimi mesečnimi podporami za hrano in stanovanje, 10 z enkratnimi prispevki in 3 z rednim mesečnim posojilom.

Podporni odsek za srednješolce je v celoti podpiral 200 srednješolskih dijakov in dijakin s prispevki za hrano, stanovanje, obleko in za šolske potrebščine.

Redne mesečne podpore za vzdrževanje so prejemale 221 dijakov in dijakin, z enkratnim ali večkratnim prispevkom je obdaroval 39 dijakov. Hrano v Ljudski kuhinji je na račun odseka prejemale 26 dijakov in dijakin, v zavodih je vzdrževal delno ali celotno 153 dijakov oziroma dijakin, izven zavodov stanujočih pa 107 dijakov.

Skupni stroški odseka za srednješolce so znašali 40.397 lir samo v gotovini, ne všteti podpore, ki so jo prejeli v blagu pri oblačilnem odseku.

Za pogorelece in izropane

Podporni odsek za pogorelece in izropane je izdal v letu 1943, denarnih podpor za 594.295 lir. Svoje delo je ta odsek nadaljeval, kakor ga je že vršil v letu 1942.

Poleg podpor v gotovini je odsek naklajal tudi podpore v blagu, posebno v manufakturi, obutvi in kuhinjski posodi. Tako je bila poslana večja množica oblačilnega blaga pogorelcem na lo-

Letni obračun prejemkov in izdatkov dobrotelne pisarne

Prejemki leta 1943.	
1. Saldo	Lir 634.376,45
2. Dvigi iz hranilnih knjižic	" 21.000,—
3. Nabirka za akademike	" 67.567,—
4. Nabirke po Ljubljani:	
a) Denarni zavodi	Lir 406.690,20
b) Industrija	" 120.000,—
c) Trgovci	" 121.886,—
d) Privatniki	" 19.982,—
e) Neimenovani	" 205.314,60
f) Nabirka po župnih uradih, Vincencijevih in Elizabetnih konferencah	" 392.229,50
g) Uradi in šole	" 90.387,—
h) Gostilne in kavarne	" 2.550,—
i) Razni darovi	" 483.657,—
Skupaj nabirke	" 1.842.696,30
5. Darovi po škofu	" 2.545.295,—
Prejemki	Lir 5.110.934,75
Izdatki.	
1. Begunci	Lir 983.905,45
2. Interniranci in njih družine	" 702.745,70
3. Pogoreleci in izropanci	" 594.295,—
4. Splošna podpora akcija za Ljubljano	" 1.098.797,70
5. Podporni odsek za visokošolce	" 73.597,40
6. Podporni odsek za visokošolke	" 9.875,—
7. Podporni odsek za srednješolce	" 40.397,—
8. Oblačilna akcija	" 706.640,—
9. Podružnica v Novem mestu	" 100.000,—
10. Posojila, dana iz lastnih sredstev	" 183.098,50
11. Ljudski kuhinji hrana posameznikov	" 1.127,60
12. Pisarna	" 29.451,25
13. Razno	" 1.128,20
Izdatki skupaj	Lir 4.474.459,80
Ostanek 31. decembra 1943:	
Lir 5.110.934,75	
" 4.474.459,80	
Lir 636.474,95, in sicer	
1. V blagajni	Lir 21.069,35
2. V blagajni nabiralne akcije	" 72.600,—
3. V blagajni akademikov	" 2.285,60
4. Naložbe pri denarnih zavodih	" 540.520,—
Skupaj	Lir 636.474,95

V okviru Škofijske dobrotelne pisarne je poslovala posebna nabiralna akcija, ki je prejemale od raznih dobrotelnih redne mesečne prispevke in pa tudi enkratne podpore. Mnogi darovalci so izrecno zahtevali, da se njih imena ne objavijo. Splošna pisarna ni objavljala nikdar imen darovalcev. Mnogi so zaradi tega, da bi ostala njih imena tajna, najraje prinesli svoje prispevke naravnost prevz. škofu, ki jih je nato oddajal pisarni brez navedbe imen darovalcev.

V teku leta je priredila pisarna poseben teden dobrotelnosti, v katerem je organizirala nabirke po vsej Ljubljani po župnih uradih in članih Vincencijevih in Elizabetnih konferencah. Teden dobrotelnosti in darovi nabiranih akcij ter prispevki dobrotelnic direktno v Škofijsko dobrotelno pisarno so donesli v preteklem letu skupno 1.842.696,30 lir, kar je vsekakor znak, da Ljubljana rada pomaga v potrebi.

Proračun za leto 1944. znaša po dosedanjih skušnjah okroglo 8 milijonov lir! Tako ogromne so danes potrebe! Me-

seca decembra 1943 in januarja 1944 je bilo treba vsak mesec izplačati okroglo 800.000 lir podpor v gotovini oziroma v plačilu za nabavljeno blago!

Škofijska dobrotelna pisarna, ki jo vodi g. dekan Škerbec, je napravila v času svojega obstoja ogromno dobrega. To pokaže že bežen pogled na njeno delo v enem samem letu. Kdor pride v pisarno, lahko sam vidi že iz živalnega vrvenja, ki ga opazi tam, s kakšno požrtvovalnostjo se vsi, ki so notri, prizadevajo, da bi pomagali nesrečnim in revnim. A tu se vidi samo ena stran vsake dela: razdeljevanje podpor. Ni pa videti še druge strani — nabiranja prispevkov, neumorno tekanje okoli ljudi, preudarjanja, kod bi se dalo še kaj stakniti za podpirance. Na to mora s hvaležnostjo pomisliti vsak, ki dobiva podporo. Na vse te tih žrtve in na darove velikodušnih dobrotelnic pa gleda tudi Bog, ki je v govoru na gori dejal: »Blagor usmiljenim, kakaj ti bodo usmiljenje dosegli« (Mt 5, 7).